

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

KIRILGAN NARSİZİZMDE ONAY ARAYICILIK VE
YORDAYICISI OLARAK EBEVEYNLIK STİLLERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Hatice ÖDEMİŞ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı

MART, 2024

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

**KIRILGAN NARSİZMDE ONAY ARAYICILIK VE
YORDAYICISI OLARAK EBEVEYNLİK STİLLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Zeynep Hatice ÖDEMİŞ
(Y2112.485105)

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Programı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi: Beyza Naz DENİZ

MART, 2024

ONAYFORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "Kırılđan Narsisizmde Onay Arayıcılık ve Yordayıcısı olarak Ebeveynlik Stilleri" adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.
(25/03/2024)

Zeynep Hatice ÖDEMİŞ

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez çalışmam boyunca bilgi ve birikimi ile bana her türlü desteği sağlayan değerli danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Beyza Naz DENİZ'e değerli katkıları ve emeği için sonsuz teşekkür ederim. Değerli jüri üyelerim Dr. Öğr. Üyesi Beyza NAZ DENİZ, Dr. Öğr. Üyesi Ayça FERDA KANSU, Dr. Öğr. Üyesi Funda KIVRIKOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Kübra KOÇ ve Dr. Öğr. Üyesi Melisa SEVİ KOÇ hocalarıma tez savunma sınavı sırasındaki değerli katkılarından ve önerilerinden dolayı yürekten teşekkür ederim.

Klinik psikoloji eğitimim boyunca üzerimde büyük emeği geçen ve kendilerinden çok şey öğrendiğim saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Ahmet Ertan Tezcan, Dr. Öğr. Üyesi Hande Tasa, Prof. Dr. RitaKlepsi, Dr. Öğr. Üyesi Kahraman Güler, Dr. Öğr. Üyesi Nuran Korkmaz'a çok teşekkür ederim. Süpervizyon sürecindeki değerli katkılarından ve kıymetli yol göstericiliğinden dolayı Dr. Öğr. Üyesi Engin Eker'e teşekkürü bir borç bilirim. İyi ki varsınız hocam.

Çalışmamın veri toplama sürecindeki katkılarından, hızlı ve kıymetli geri bildirimlerinden dolayı değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Beyza Naz Deniz'e çok teşekkür ederim.

Ayrıca canım arkadaşım Canan Sancak'a da bana güç veren varlığı hem de destekleri için sonsuz teşekkür ediyorum.

Beni her anlamda destekleyen ve koşulsuz her zaman yanımda olan eşim Özgür Yılmaz Ödemiş'e varlığı için ve eğitim sürecimde gösterdiği sabır için teşekkür ederim. Sen olmasaydın başaramazdım. Senin varlığın benim için en büyük armağan. Tezimi sana ithaf ediyorum, seni çok seviyorum.

Mart, 2024

Zeynep Hatice ÖDEMiŞ

KIRILGAN NARSİSİZMDE ONAY ARAYICILIK VE YORDAYICISI OLARAK EBEVEYNLİK STİLLERİ

ÖZET

Günlük hayatta sıklıkla duyduğumuz narsisizm kelimesi, sadece büyüklenmecilik, üsttencilik anlamları ile özdeşleşmiş olup, narsisizmin diğer boyutu olan *kırılğan narsisizm* ile ilgili toplumun büyük çoğunluğu bir bilgiye sahip değildir ve literatür taraması yapıldığında da narsisizm'in büyüklenmeci boyutu ile ilgili çok sayıda çalışmaya rastlanmakla birlikte kırılğan boyutuna vurgu yapan çalışmalar çok sınırlı sayıdadır (Erdoğan, 2016).

DSM-V (2013)'de ise narsistik kişilik bozukluğunun tanı kriterlerine değinilirken patolojik narsisizmin büyüklenmeci boyutuna aşırı vurgu yapılmış ancak diğer boyutu olan kırılğan narsisizme yeterince değinilmemiştir (Erdoğan, 2016). Alan yazın bulguları klinik açıdan incelendiği zaman, büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm arasındaki en önemli farkın, kullanılan başa çıkma stilleri ve savunma mekanizmaları olabileceği görülmüştür. Bu çalışmada, patolojik narsisizmin *kırılğan* boyutu onay arayıcılık çerçevesinde ve ebeveynlik stilleri ise olası yordayıcılık çerçevesinde incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda patolojik narsisizm genel çerçevede ve kırılğan boyutu spesifik olarak literatürde yer alan çalışmalarda taranmış olup genel görünümü, gelişimsel kökenleri, ebeveynlik ilişkileri ile ilişkisi bakımından araştırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kırılğan Narsisizm, Ebeveynlik Stilleri, Onay Arayıcılık.

APPROVAL SEEKING AND PARENTING STYLES AS PREDICTORS IN FRAGILE NARCISSISM

ABSTRACT

Abstract: The word narcissism, which we often hear in daily life is only identified with the meanings of grandiosity and extremism, the majority of the society does not have any knowledge about the other dimension of narcissism, fragile narcissism, and when the literature is reviewed, there are many studies on the grandiose dimension of narcissism, but its fragile dimension. Studies emphasizing this are very limited (Erdoğan, 2016). In DSM-V (2013), while mentioning the diagnostic criteria of narcissistic disorder, the grandiose version of pathological narcissism is over emphasized, but the fragile dimension is not mentioned (Erdoğan, 2016). When the findings of the literature were examined clinically, it was seen that the most important difference between grandiose and fragile narcissism could be the coping style and defense mechanisms used. In this study, the fragile dimension of pathological narcissism was examined within the framework of approval-seeking in approval and parenting styles were examined in terms of possible predictors. For this purpose, pathological narcissism in general and its fragile dimension were specifically scanned in studies in the literature, and it was investigated in terms of its general appearance, developmental origins, and relationship with parenting relationships.

Keywords: Vulnerable Narcissism, Parenting Styles, Approval Seeking.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	vii
I. GİRİŞ	1
A. Büyükleme ve Kırılgan Narsisizmin Özellikleri:	2
B. Kavramlar	3
1. Normal Narsisizm	3
2. Patolojik Narsisizm.....	3
3. Kırılgan Narsisizm	4
4. Onay arayıcılık.....	5
C. Patolojik Narsisizm ve Normal Narsisizm’i Birbirinden Ayıran Özellikler:	6
D. Narsisizm ve Ebeveynlik Stilleri İlişkisi	6
II. GEREÇ VE YÖNTEM.....	9
A. Örneklem	9
B. Sınırlılıklar	9
C. Yöntem	9
D. Veri Kaynakları (Ölçekler)	9
1. Sosyo-demografik Bilgi ve Veri Formu	10

2. Kırılğan Narsisizm Ölçeği	10
3. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği	10
4. Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Ölçeği	10
III. BULGULAR.....	12
A. Demografik Bilgilerin Dağılımı	12
B. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Cinsiyete Göre Değişimi	13
C. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Anne Baba Birliktelik Durumuna Göre Değişimi	18
D. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Yaş'a Göre Değişimi	21
E. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Medeni Duruma Göre Değişimi	24
F. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçekleri Arasındaki İlişki	26
IV. TARTIŞMA	29
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	41
VI. KAYNAKÇA	45
EKLER.....	49
ÖZGEÇMİŞ.....	61

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 1. Frekans Analizi	12
Çizelge 2. T Testi	13
Çizelge 3. T Testi	14
Çizelge 4. T Testi	14
Çizelge 5. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılgan Narsisizm Ölçeğinin Eğitim Durumuna Göre Değişimi	14
Çizelge 6. Varyans Analizi.....	15
Çizelge 7. Tukey Testi.....	17
Çizelge 8. Tukey Testi.....	18
Çizelge 9. Tek Yönlü Varyans Analizi.....	19
Çizelge 10. Tukey Testi.....	20
Çizelge 11. Tukey Testi.....	21
Çizelge 12. Tek Yönlü Varyans Analizi.....	22
Çizelge 13. Tukey Testi.....	23
Çizelge 14. Tukey Testi.....	24
Çizelge 15. Tek Yönlü Varyans	24
Çizelge 16. Tek Yönlü Varyans	25
Çizelge 17. Tek Yönlü Varyans	25
Çizelge 18. Korelasyon	28

I. GİRİŞ

Narsisizm, ilk olarak sudaki yansımasına, onun bir yansıma olduğunun farkına varmadan aşık olan ve yakınlaşmak isterken de boğulan mitolojik karakter Narcissus ile psikanalitik kuramcı Havelock Ellis (1898) tarafından ilişkilendirilmiştir. İlerleyen yıllarda ise psikoloji alanının en önemli isimlerinden erken dönem kuramcı Freud (1914), nesne ilişkileri kuramcılarında Kernberg(1967) ve kendilik kuramcılarında Kohut(1977) sıklıkla narsisizm kavramı üzerine çalışmalar yapmıştır. Narsisizm, literatürde genel olarak benlik ve kişilerarası ilişkiler açısından değerlendirilmiş, kendiliğe aşırı önem atfetme, başkalarını hiçe sayma ve bu sebeple de kişilerarası ilişkilerde sorunlar yaşama ile ilişkili olduğu savunulmuştur (Kealy ve Rasmussen, 2012). Narsistik örüntünün her zaman olumsuz sonuçlar doğurmayacağı, benlik ile ilgili olumlu algı ve değerlendirmelerin, empati yeteneğine sahip olmanın sağlıklı ve normal narsisizm olarak kabul edilebileceği, ve normal-sağlıklı narsisizmin, olumsuz yaşam olaylarından sonra tekrar güç toplama ve yola devam etmek için güç toplamak açısından koruyucu etkisi olduğu da savunulmuştur (Pincus ve Lukowitsky, 2010). Patolojik Narsisizm'den, bireyin benlik algısına yönelik bir tehdit söz konusu olduğunda başa çıkma mekanizmalarının zarar görmesi, uygun savunma mekanizmalarını kullanamaması ve bunlara bağlı olarak da yaşamsal işlevselliğinin bozulması durumunda bahsedilebilir (Pincus ve Lukowitsky, 2010).

Patolojik narsisizm kavramı ilk olarak DSM-III'te (1980) olmak üzere, sonraki basımlarda ise Eksen II bozuklukları başlığı altında, "Narsistik Kişilik Bozukluğu" olarak yer almıştır. DSM-V (2013)' te ise Narsistik Kişilik Bozukluğu, genç yetişkinlik döneminde başlayan ve büyüklenmecilik, hayranlık gereksinimini, empati yoksunluğu gibi aşağıdaki kriterlerden en az beşini kapsayan yaygın görülen bir kişilik örüntüsü olarak tanımlanmıştır. Bu kriterler:

1. Kendisinin önemine dair büyüklenmeci bir algıya sahip olmak,

2. Sınırsız başarı, güç, zekâ, güzellik veya ideal sevgi fantezileriyle meşgul olmak,
3. Özel ve biricik olduğuna ve ancak özel veya üst düzey insanlar tarafından anlaşılabilmesine, onlarla ilişkide bulunması gerektiğine inanmak,
4. Diğerlerinin onay ve hayranlığına aşırı gereksinim duymak,
5. Hak sahibi ve ayrıcalıklı olduğuna inanmak, ayrıcalıklı muamele görme beklentisi
6. Amaçlarına ulaşmak için insanları kullanmak,
7. Empatiden yoksun olmak (diğerlerinin duyguları ve ihtiyaçlarına karşı duyarsızlık),
8. Diğerlerine haset duymak veya diğerlerinin ona haset duyduklarına inanmak,
9. Kibirli ve küstah davranış veya tutumlar sergilemek.

Narsisizmin büyüklenmeci yönüne yapılan aşırı vurgunun aksine literatürde narsisizmin büyüklenmeci ve kırılğan narsisizm olmak üzere iki boyutlu olabileceğine dair çalışmalar hızla çoğalmaktadır. Bu tez çalışmasında patolojik narsisizmin *kırılğan* boyutu, onay arayıcılık çerçevesinde ve ebeveynlik stilleri ise olası yordayıcılık çerçevesinde incelenecektir.

A. Büyüklenmeci ve Kırılğan Narsisizmin Özellikleri:

Literatürdeki çalışmalar, büyüklenmeci ve kırılğan narsisizmin birbirine zıt özelliklerine ilişkin bulgular sunmaktadır. Örneğin, büyüklenmeci narsisizm ile ilgili grandiyozite, hak görme, küstahlık, haset, hayranlık alma ihtiyacı, diğerlerinin ihtiyaçlarını görmeme, empati eksikliği gibi özelliklere değinilirken (Akhtar ve Thomson, 1982; Wink, 1991), kırılğan narsisizm için ise bu özelliklerin tam tersi olan aşırı alçak gönüllülük, eleştiriye hassasiyet, yüksek kaygı, devamlı stres altında olma ve diğerleri ile kurulan yakın ilişkilerde fark edilebilecek kendilikle ilgili büyüklenmeci beklentiler gibi özellikler tanımlanmıştır (Akhtar ve Thomson, 1982; Wink, 1991). Kırılğan narsisizm özellikleri taşıyan bireylerin de büyüklenmeci narsisizm özelliği taşıyanlar ile benzer şekilde büyüklenmeci fantezileri olabileceği ve bu düşüncelere yönelik

utanç duygusuna sahip olabilecekleri, reddedilme ya da dışlanma kaygısıyla sosyal ilişkilerden kaçınma davranışları gösterebilecekleri ifade edilmektedir (Dickinson ve Pincus, 2003). KıvrılganNarsizimdebüyüklenmecilik, Gabbard'ın (1989) tanımıyla “sessiz büyüklenmecilik” şeklinde görülür. Kıvrılgan narsisizmde görülen “sessiz büyüklenmecilik” (Gabbard, 1989), eleştirilmeye ya da değerlendirilmeye yönelik aşırı hassasiyet ve bunu takip eden kaçınma davranışları ile karakterizedir.

B. Kavramlar

1. Normal Narsisizm

Normal narsisizm, bireyin kendisi ve diğerleri ile ilgili gerçekçi değerlendirmeleri, çevreye uyumu ve çevresinin beklentilerini karşılamakla ilgili sorun yaşamayacağı duygusunu yaşantılaması olarak açıklanmaktadır (Rozenblatt, 2002). Normal narsisizm türünde kişinin kendine verdiği önem derecesi ve özgüveni çok yüksektir ancak patolojik narsisizmde olduğ gibi dışarıdan gelen eleştiriler bu özgüveni olumsuz yönde etkilemez. Kişi diğerlerinin kendisiyle ilgili görüş ve düşüncelerine odaklanmak yerine kendi görüş ve düşüncelerine odaklanır ve özgüvenini bu şekilde beslemiş olur (Akhtar, 1989). Her birey çevresinden övgü ve takdir almak ister ve buna ihtiyaç duyar ancak narsistik kişiler onay, takdir ve alkış için yüksek derecede bir ihtiyaç hisseder, kazanmak için olağanüstü çaba sarf eder ve karşılığını alamadığında hayal kırıklığı yaşar. “Narsistik Yaralanma”, hak ettiğini düşündüğü ve şiddetle ihtiyaç duyduğu övgü ve takdiri alamayan narsistik bireylerde sıklıkla yaşanan bir durumdur. Bu yaralanma, önemsiz sayılabilecek durumlarla da ortaya çıkabilir (Özmen, 2006).

2. Patolojik Narsisizm

Patolojik narsisizmi normal narsisizm'den ayıran en önemli özellik, patolojik narsisizm de bireyin dışarıdan gelen yorumlarla beslenmeye açık ve muhtaç olması, onaylanmaya karşı yüksek düzeyde bir ihtiyaç hissetmesidir (Rozenblatt,2002). Patolojik narsisizmde adından da anlaşılacağı üzere normal narsisizme göre davranış ve tepki boyutunda daha problemlerli davranışlar gözlenir. Patolojik boyutta narsisizm özellikleri taşıyan bireyler kendinden tamamen emin

ve başkalarının düşüncelerini umursamaz görünmekle birlikte içsel olarak tamamen başkalarının onay ve değerlendirmelerine ihtiyaç duymaktadır (Karaaziz ve Erdem, 2013). Patolojik narsisizm, alan yazında, kendiliğe aşırı önem atfetme, başkalarını hiçe sayma ve bu sebeple de kişilerarası ilişkilerde sorunlar yaşama ile ilişkili olduğu şeklinde tanımlanmıştır (Kealy ve Rasmussen, 2012). Patolojik narsisizmin tanımlanmasında kuramlar ve kuramcılar arasında anlaşmazlıklar bulunmaktadır. Alan yazın incelendiğinde, Otto Kernberg'ün (1975) "büyüklenmecilik, empati yoksunluğu, duygusal boşluk hissi, ben merkezilik" ifadelerini içeren narsisizm tanımlamasına rastlanır. Bununla birlikte farklı olarak, Kohut (1977), narsisizmi "kırılganlık, depresyon, boşluk hissi, empati ve dayanıklılık yoksunluğu" olarak tanımlar. Kernberg ve Kohut arasındaki bu görüş ve tanımlama farkı, narsisizmin çok boyutlu bir kavram olabileceğini düşündürmektedir. Büyüklenmeci narsisizm ile ilgili gradiyözite, teşhircilik, hak görme, küstahlık, haset, dikkat çekme arzusu, aşırı talepkarlık, diğerlerinin ihtiyaçlarını görmeme, kaygı düzeyinin düşük olması gibi özellikler tanımlanmaktadır (Akhtar ve Thomson, 1982; Wink, 1991).

3. Kırılgan Narsisizm

Kohut ve Wolf'un (1978) kırılgan narsisizmi kaçınan kişilik örüntüsü ile eşleşen öz yeterlilik sorunları ve duygu düzenlemeye ilişkin problemler şeklinde tanımlamaktadır. Gabbard'ın (1989) tanımıyla ise kırılgan narsisizm; büyüklenmecilik ve bireyin her şeyi kendisine hak görmesi gibi özelliklerle özdeşleşmiş büyüklenmeci narsisizm'in tersine; eleştirilmeye ve değerlendirilmeye yönelik aşırı hassasiyetle beraber, buna mukabil kaçınma davranışları ile karakterize olmuş "*sessiz büyüklenmecilik*"tir. Kırılgan narsisizm, patolojik narsisizm göstergesi olan özelliklerle zıt kutupta özellikleri ile bilinmekle birlikte kendilikle ilgili büyüklenmeci beklentiler bakımından benzerlik göstermektedir. Aşırı alçak gönüllülük, eleştiriye karşı hassasiyet, çekingenlik, yüksek kaygı düzeyi, devamlı stres altında olma, haksızlığa uğramış hissetme acı çekme ve diğerleri ile kurulan yakın ilişkilerde fark edilecek boyutta kendilikle ilgili büyüklenmeci beklentiler, kırılgan narsisizmin tanımında yer alan özelliklerdir (Akhtar ve Thomson, 1982; Wink, 1991).

4. Onay arayıcılık

Öz saygıyı kazanmak ve devam ettirmek için diğer insanlardan alınan geri bildirim odaklanma ve boyun eğici ve teslimiyetçi kaçınma stratejileri kullanma. (Zeigler-Hill, Green, Arnau, Sisemore ve Myers, 2011). Diğerlerinden onay, kabul, ilgi kazanmaya aşırı önem atfetme ve bütünlüklü ve sahici bir kendilik algısı geliştirememek ötekinin fikir ve yorumlarına tutunma (Hacıoğlu M.B., 2018)

6. Ebeveynlik Stilleri

Ebeveyn olmak, çocuğun fiziksel ve duygusal bakım, ihtiyaçlarının karşılanması şeklinde tanımlanmaktadır (WebsterM. , 1994). Genellikle ebeveynlik anneye atfedilir. Bu sebeple de bilimsel çalışmaların pek çoğunda babalar değil; anneler dahil edilmektedir. Ebeveynlik uygulamaları ve ebeveynlik stilleri olarak ikiye ayrılabilir. Ebeveynlik stili, çocuğa gerektiği şekilde yön verme, yaratılan etkileşim ve bu etkileşimin dili, “ebeveyn-çocuk etkileşimininintakımyıldızları” olarak tanımlanmıştır. Yani niteliksel bir olgudur. (Hart at,all,1998). Hart ve diğerleri (1998), ebeveynlik uygulamalarını ise çocuklara akademik ve sosyal beceriler anlamında hedefler koyma, uygun davranış ve alışkanlıklar kazandırmada olumlu sonuçları olabilecek stratejiler olarak tanımlamaktadırlar. Ebeveynlik stillerinden farklı olarak ebeveynlik uygulamaları, davranışın niteliğinden çok sıklık ve içeriği ile değerlendirilmektedir. Hartmann ve Haavind (1981, 1995), boylamsal olarak Norveç’te yaptıkları bir çalışmada, ebeveynlik stiline hem akademik başarı hem de sosyal beceriler ve özerklik bakımından önemine işaret etmiştir. Ebeveynlerin görevi sadece çocukları için gerekli disiplin yöntemlerini uygulamak değil, aynı zamanda çocukların mevcut kapasitelerini ortaya çıkarmak ve geliştirmeleri için uygun koşulları sağlamaktır (Ergün, M. 2005).Ebeveynlik Stilleri; kuralcı, cezalandırıcı, başarı odaklı, aşırı koruyucu-evhamlı, endişeli, küçümseyici, kusur bulucu, duygusal bakımdan yoksun bırakıcı veya doyurucu, değişime kapalı, sınır koyan-sınırsız olarak pek çok tanımı içine alan, her anne-baba’ya göre değişiklik gösteren çocuk yetiştirme tarzları olarak tanımlanabilir. Martinez ve Garcia (2008). Her toplumun kültürel değer yargıları birbirinden farklıdır. Kültürler arası değişen bu değerler, toplumdan topluma ailelerin

ebeveynlik rollerini, çocuk yetiştirme tarzlarını, ebeveynlik uygulamalarını ve ebeveynlik stillerini doğrudan etkiler (Aksoy, A.B. 2005).

C. Patolojik Narsisizm ve Normal Narsisizm’i Birbirinden Ayıran Özellikler:

Kernberg (2012)’e göre patolojik narsisizmi normal narsisizmden ayıran özellikler temel olarak şöyledir:

a. Patolojik narsisizmde belirgin narsistik direnç, onu normal narsisizmden ayırır.

b.. Patolojik narsisizmin temelinde normal narsisizmden farklı olarak patolojik nesne ilişkileri vardır.

c.. Normal narsisizm den farklı olarak patolojik narsisizmde ego ve süper egoda ayırışma ve bütünleşmede sorunu vardır.

d..Normal narsisizmde eleştiri, suçlama ve başarısızlığa karşı tahammülsüzlük ve tepkinin yanı sıra nesnelere güvenme ve bağımlılık birlikte görülür.

e. Patolojik narsisizm de normal narsisizme göre küçük çocuğun abartılı özgüveni ve bencilliğinin çok ötesinde diğerlerini küçümseme ve değersizleştirme vardır.

D. Narsisizm ve Ebeveynlik Stilleri İlişkisi

Narsisizmin ve erken dönem çocuklukta anne-bana tutumları ve ebeveynlik stillerine alan yazındaki çalışmalarda çok vurgu yapılmaktadır. Kohut ve Kernberg nesne ilişkileri modelinin merkezinde, narsistik kişilik örüntüsü olan bireylerde büyüklenmeci karakter özelliklerinin gelişmesinde erken çocukluk deneyimlerinin ve ebeveynlik stillerinin rol oynadığı savunması vardır (Collins, 2006). Ebeveynin çocuğa karşı sert ve soğuk tutumu ile birlikte çocuğu özel, biricik ve yüceltilmiş şekilde yetenekli gören ebeveynlik yaklaşımı, Kernberg (1975)’in savına göre büyüklenmeci narsisizmin belirleyicisidir.Kohut’agöre narsisizm, empatik yaklaşımdan yoksun ebeveynlik stili ile ilişkilendirilir (1977). Alan yazın tarandığında büyüklenmeci ve kırılgan narsisizmin gelişmesinde farklı ebeveyn-çocuk ilişki dinamiklerinin yattığına dair araştırma bulgularına

rastlanmakla birlikte bunun yanı sıra bu iki yapının psikolojik ve sosyal uyum ilişkisinde de farklar gösterdiği ileri sürülmektedir. Narsisizmin büyüklenmeci boyutunda bireylerde kendini ve yeteneklerini yüceltme yoluyla kendilik saygısını ve duygu durumunu düzenleme davranış ve tutumu sık görülür. Büyüklenmeci narsisizm de zayıf yönleri reddetme, daima haklı ve hakkı olduğu düşüncesinin bir sonucu olarak aşırı talepkarlık, onaylanmama ve hayranlık alamama durumunda öfkeyle tepki verme, benlik saygısını tehdit eden kişileri değersizleştirme gibi davranışlar sık gözlenir. Miller at. , all, (2014).

Kırılgan narsisizm özelliklerine sahip bireyler ise benlik saygılarını düzenlemek için sık sık başkalarından gelen geribildirim ve onaylara ihtiyaç duyar. Bu yüksek düzeydeki onay gereksinimi ile ebeveynlik stilleri arasındaki ilişkilerin yeni yapılacak çalışmalarla desteklenmesi ve incelenmesinin narsisizmin ailesel ve ebeveynlik stilleri gibi belirleyicilerini daha iyi anlamaya yardımcı olacağı düşünülmektedir. Kohut ve Kernberg gibi önemli kuramcıların, soğuk, reddedici ve ihmalkar ebeveynlik tutumlarının narsistik eğilimler ile ilişkili olduğunu savunmalarına karşın, Millon (1981), narsisizmin, ebeveynlerin çocuğa yeterli ilgi ve özeni göstermemesi, değer vermemesi değil, tersine aşırı toleranslı davranarak şımartması ile ilişkili olduğunu öne sürmektedir. Millon'ın görüşüne göre, ebeveynleri tarafından yetenekleri yüceltilmiş ve mükemmel olduğuna inandırılmış ve kendilik algısı bozulmuş çocuk, kendisini çok özel bir kişi olarak hisseder (1981).

Kırılgan narsisizm ve ebeveynlik stillerini konu alan çalışmalara bakıldığında, kırılgan narsisizmin ebeveynin aşırı kontrolcü tutumunun yanı sıra sevgi, kabul ve ilgi eksikliği ile ilişkili olması görüşü, KohutveKernberg'in görüşü ile örtüşmektedir. Literatürde, büyüklenmeci ve kırılgan narsisizmin iki boyut olarak ele alınması ile birlikte hangi ebeveyn tutumlarının hangi narsisizm türü ile ilişkili olduğu sorusunu ortaya çıkarmıştır. Örneğin aşırı övgü dolu anılar büyüklenmeci narsisizm ile ilişkili iken, soğuk ve ilgisiz ebeveynlik anılarının kırılgan narsisizm ile ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Otway ve Vignoles, (2006).

Bununla birlikte sevgi, kabul ve ilgi eksikliğinin yanı sıra aşırı kontrolcü ve denetimci bir tutumun çocuğun kırılgan narsistik özelliklerini yordadığı bulunmuştur. Peker, C., Aydın, A. (2017). Canan Peker ve Arzu Aydın'a göre özü aşırı baskıcı ve kontrolcü tutumun çocuk ve ergen tarafından "yok sayılma"

olarak algılanabileceği ve reddedici tutum olarak değerlendirileceği dűşünülmektedir (2017). Ebeveynlerin aşırı kuralcı ve denetleyici tutumlarının ve anne-babadan düşük seviyedeki kabul ve ilgi algısının ,çocuklarda kırılğan narsistik özelliklerin artışı ile ilişkili olduğu görölmektedir (Peker, C.,Aydın, A. , 2017).

II. GEREÇ VE YÖNTEM

A. Örneklem

18-60 yaş arası yetişkin 189 Kadın, 142 Erkek olmak üzere 331 birey bu çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır.

B. Sınırlılıklar

- Bu araştırma; kullanılan veri toplama araçlarının ölçtüğü özellikler ile sınırlıdır.
- Bu araştırma; patolojik narsisizmin kırılğan boyutunun, onay arayıcılık çerçevesinde, ebeveynlik stillerinin ise olası yordayıcılık çerçevesinde 18-60 yaş arası yetişkin bireyler örneklemini ile sınırlı olacak şekilde incelenmiştir.

C. Yöntem

Bu çalışma Türkiye genelinde muhtelif illerde ikamet eden 18-65 yaş arası yetişkin bireyler ile yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanım izinleri alınmış olan Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ), Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ), Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Ölçeği kullanılacaktır. Toplanan verilerin istatistiksel olarak analizi SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences*) programı kullanılarak, ebeveynlik stillerinin kırılğan narsisizmi yordama derecesi ise çoklu regresyon analizinden yararlanılarak yapılmıştır.

D. Veri Kaynakları (Ölçekler)

Kırılğan Narsisizm Ölçeği (KNÖ) , Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği (SOİÖ), Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Ölçeği (ESBÖ), Sosyo-demografik Bilgi ve Veri Formu

1. Sosyo-demografik Bilgi ve Veri Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan katılımcıların cinsiyeti, yaşı, eğitim durumu, ailenin ekonomik gelir düzeyi gibi bilgileri öğrenmeyi hedefleyen bir formdur.

2. Kırılğan Narsisizm Ölçeği

Aşırı Duyarlı Narsisizm Ölçeği (KNÖ), Hendin ve Cheek (1997) tarafından narsisizmin büyülenmeci narsisizm kadar açıkça gözlemlenemeyen çekinik ve örtük yönünü değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Kısa formu 8 maddeden oluşan ölçeğin maddeleri 5'li Likert tipindedir. Alınabilecek toplam puan 10 ile 50 arasındadır. Toplam puan ne kadar yüksek ise kişide kırılğan narsisizm belirti düzeyi o kadar yüksek anlamı çıkar. Ölçeğin orijinal formunun geçerlik, güvenirlik çalışmalarında Cronbach Alfa değerinin .62 ile .75 arasında değiştiği gözlenmiştir (Hendin ve Cheek, 1997). Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Şengül ve arkadaşları (2015) tarafından yapılmış ve Cronbach Alfa değeri .66 olarak hesaplanmıştır.

3. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği

SOİÖ, Karaşar ve Öğülmüş (2014) tarafından bireylerin sosyal onay ihtiyacını ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. 5'li Likert değerlendirmeye sahiptir. Toplam 25 maddedir. Başkalarının onay ve yargılarına karşı duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma şeklinde 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin, iç tutarlılık katsayısı .90 olarak belirlenmiştir. Ölçeği oluşturan üç faktörün iç tutarlılık katsayısı birinci faktör için .83, ikinci faktör için .80, üçüncü faktör için .80 bulunmuştur.

4. Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Ölçeği

Ölçeğinin iç güvenirliği, Cronbach Alpha tekniği ile test edilmiştir (Cronbach Alpha: .63 $p < .01$). Türkçe formun görünüş geçerliği üç uzmanın değerlendirmeleri doğrultusunda test edilmiştir. Ölçeğin Türkçe formunun yapı geçerliliği madde analizi ile ölçülmüştür. Alt ölçeklerin iç tutarlılık katsayıları yüksek olduğu için (.38 -.84 arasında) bu alt ölçeklerin tutarlı bir şekilde ilişkili olduğuna karar verilmiştir. Bu durum ölçeğin yapısal geçerliğinin bir kanıtı olarak kabul edilmiştir. Ölçeğin 27 maddelik Türkçe versiyonuna orijinal

ölçekten 5 madde (madde 12, madde 18, madde 24, madde 28 ve madde 30) çıkarılarak son şekli verilmiştir. Araştırmanın sonuçları, Ebeveynlik Stilleri ve Boyutları Anketi'nin Türkçe versiyonunun kabul edilebilir bir geçerlilik ve güvenilirliğe sahip olduğunu göstermiştir. Ölçeğin hem iç güvenilirliği hem de test-tekrar test tutarlılığı nispeten yüksek bulunmuştur.

III. BULGULAR

A. Demografik Bilgilerin Dağılımı

Katılımcıların demografik bilgileri dağılımı frekans analizi ile incelenmiştir.

Çizelge 1. Frekans Analizi

		n	%
Cinsiyet	Kadın	189	57,1
	Erkek	142	42,9
	Total	331	100,0
Eğitim	İlköğretim	4	1,2
	Lise	14	4,2
	Yüksekokul	9	2,7
	Üniversite	233	70,4
	Yüksek Lisans	66	19,9
	Doktora	5	1,5
	Total	331	100,0
Anne Baba Birliktelik Durumu	Birliktelerdi	294	88,8
	Ayrılmışlardı	25	7,6
	Tek ebeveynim vardı	9	2,7
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	,9
	Total	331	100,0
Yaş	19-25	31	9,4
	26-35	129	39,0
	36-45	139	42,0
	45+	32	9,7
	Total	331	100,0
Medeni Durum	Bekar	165	49,8
	Evli	166	50,2
	Total	331	100,0

Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde kadınların oranı %57,1, erkeklerin oranı %42,9'dur. Eğitim durumuna göre dağılım incelendiğinde ilköğretim mezunu olanların oranı %1,2, lise mezunu olanların oranı %4,2, yüksekokul mezunu olanların oranı %2,7, üniversite mezunu olanların oranı

%70,4, yüksek lisans mezunu olanların oranı %19,9, doktora mezunu olanların oranı %1,5'tir. Katılımcıların anne baba birliktelik durumları dağılımı incelendiğinde birlikte olanların oranı %88,8, ayrılmış olanların oranı %7,6, tek ebeveyni olanların oranı %2,7, başka biri tarafından büyütülenlerin oranı %0,9'dur. Yaş gruplarına göre dağılım incelendiğinde; 19-25 yaş grubu kişilerin oranı %9,4, 26-35 yaş grubu kişilerin oranı %39, 36-45 yaş grubu kişilerin oranı %42, 45 yaş üzeri kişilerin oranı %9,7'dir. Bekar olanların oranı %49,8, evli olanların oranı %50,2'dir.

B. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılgan Narsisizm Ölçeğinin Cinsiyete Göre Değişimi

Algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılgan narsisizm ölçeğinin cinsiyete göre ortalaması ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı bağımsız gruplarda t testi ile incelenmiştir.

Çizelge 2. T Testi

Cinsiyet		N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Duygusal Sıcaklık (Anne)	Kadın	188	19,51	3,57	3,366	0,001*
	Erkek	142	17,95	4,82		
Duygusal Sıcaklık (Baba)	Kadın	188	19,83	3,17	3,060	0,002*
	Erkek	142	18,56	4,35		
Aşırı Koruyuculuk (anne)	Kadın	188	22,57	4,87	2,305	0,022*
	Erkek	142	21,21	5,82		
Aşırı koruyuculuk (Baba)	Kadın	188	23,90	4,79	4,177	0,000*
	Erkek	142	21,50	5,65		
Reddedicilik (Anne)	Kadın	188	9,26	2,77	-1,112	0,267
	Erkek	142	9,62	3,17		
Reddedicilik (Baba)	Kadın	188	9,65	3,18	0,286	0,775
	Erkek	142	9,55	3,46		

*p<0,05

Algılanan ebeveyn tutum ölçeğinin cinsiyete göre değişimi incelendiğinde; duygusal sıcaklık (anne), duygusal sıcaklık (baba), aşırı koruyuculuk (anne) ve aşırı koruyuculuk (baba) alt boyutları cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılık gösterirken (p<0,05), diğer alt boyutlar anlamlı düzeyde farklılık göstermemektedir. Erkeklerin duygusal sıcaklık anne ve baba algıları kızlardan

anlamli derecede daha yuksek iken kadınlarin aşırı koruyuculuk anne ve baba algıları erkeklerden anlamli derecede daha yuksektir.

Çizelge 3. T Testi

Cinsiyet		N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	Kadın	188	27,99	5,76	4,159	0,000*
	Erkek	142	25,18	6,49		
Sosyal Geri Çekilme	Kadın	188	19,96	5,27	4,496	0,000*
	Erkek	142	17,35	5,13		
Olumlu İzlenim Bırakma	Kadın	188	25,51	5,77	6,143	0,000*
	Erkek	142	21,31	6,60		

Sosyal onay ihtiyacının cinsiyete göre değişimi incelendiğinde başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma alt boyutlarının cinsiyete göre anlamli düzeyde farklılık göstermediği görülmüştür ($p<0,05$). Erkeklerin başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma düzeylerinin kadınlardan anlamli derecede daha yuksek olduğu görülmüştür.

Çizelge 4. T Testi

Cinsiyet		N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Kırılgan narsisizm	Kadın	188	23,53	5,41	2,179	0,030*
	Erkek	142	22,12	6,29		

Kırılgan narsisizm ölçeğinin cinsiyete göre değişimi incelendiğinde; anlamli düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür ($p<0,05$). Kadınlarin kırilgan narsisizm düzeyi erkeklerden anlamli derecede daha yuksektir.

Çizelge 5. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılgan Narsisizm Ölçeğinin Eğitim Durumuna Göre Değişimi

Algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırilgan narsisizm ölçeğinin eğitim durumuna göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamli olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Çizelge 6. Varyans Analizi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Duygusal Sıcaklık (Anne)	İlköğretim	4	19,25	7,80	11,098	0,000*
	Lise	14	16,86	4,74		
	Yüksekokul	8	13,38	5,73		
	Üniversite	233	19,77	3,65		
	Yüksek Lisans	66	17,00	4,25		
	Doktora	5	13,60	2,51		
	Total	330	18,84	4,22		
Duygusal Sıcaklık (Baba)	İlköğretim	4	20,00	6,53	7,389	0,000*
	Lise	14	17,71	4,92		
	Yüksekokul	8	16,25	6,09		
	Üniversite	233	19,95	3,35		
	Yüksek Lisans	66	18,03	3,67		
	Doktora	5	13,60	1,67		
	Total	330	19,28	3,77		
Aşırı Koruyuculuk (Anne)	İlköğretim	4	27,00	4,90	4,561	0,000*
	Lise	14	19,86	6,85		
	Yüksekokul	8	18,38	7,93		
	Üniversite	233	22,52	5,04		
	Yüksek Lisans	66	21,23	5,15		
	Doktora	5	15,00	1,00		
	Total	330	21,98	5,33		
Aşırı koruyuculuk (Baba)	İlköğretim	4	26,75	4,57	4,301	0,001*
	Lise	14	19,93	7,52		
	Yüksekokul	8	20,25	7,91		
	Üniversite	233	23,47	4,91		
	Yüksek Lisans	66	21,92	5,29		
	Doktora	5	16,60	3,13		
	Total	330	22,87	5,31		
Reddedicilik (Anne)	İlköğretim	4	13,00	10,10	5,447	0,000*
	Lise	14	9,21	2,86		
	Yüksekokul	8	12,38	3,74		
	Üniversite	233	9,02	2,56		
	Yüksek Lisans	66	10,35	3,06		
	Doktora	5	8,40	0,55		
	Total	330	9,41	2,95		
Reddedicilik (Baba)	İlköğretim	4	15,25	10,21	13,131	0,000*
	Lise	14	8,43	1,83		
	Yüksekokul	8	16,13	4,22		
	Üniversite	233	9,09	2,63		
	Yüksek Lisans	66	10,50	3,59		
	Doktora	5	10,20	3,49		
	Total	330	9,61	3,30		

*p<0,05

Algılanan ebeveyn tutumu ölçeği eğitim durumuna göre incelendiğinde tüm alt boyutların eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde fark gösterdiği görülmüştür

($p < 0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

Duygusal sıcaklık (anne) alt boyutu için; üniversite mezunlarının ortalaması lise, yüksekokul, yüksek lisans ve doktora mezunu olanlardan daha yüksektir. Ek olarak ilköğretim, lise mezunlarının ortalamasından daha yüksektir.

Duygusal sıcaklık (baba) alt boyutu için; üniversite mezunlarının ortalaması lise, yüksekokul, yüksek lisans ve doktora mezunu olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. Ek olarak ilköğretim, lise ve yüksek lisans mezunu olanların ortalaması doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı Koruyuculuk (Anne) alt boyutu için; ilköğretim mezunu olanların ortalaması lise, yüksek okul, yüksek lisans ve doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir. Ek olarak yüksek lisans mezunu olanların ortalaması doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı Koruyuculuk (Baba) alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, yüksekokul ve doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir. Üniversite mezunlarının ortalaması lise, yüksek lisans ve doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Reddedicilik (anne) alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, üniversite ve doktora mezunlarından yüksek okul mezunlarının ortalaması lise ve üniversite mezunlarından anlamlı derecede daha büyüktür.

Reddedicilik (baba) alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından, yüksekokul mezunlarının ortalaması lise, üniversite, yüksek lisans ve doktora mezunlarından, yüksek lisans mezunlarının ortalaması lise ve üniversite mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 7. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	İlköğretim	4	31,00	8,12	8,261	0,000*
	Lise	14	20,57	6,56		
	Yüksekokul	8	26,88	6,79		
	Üniversite	233	27,85	5,82		
	Yüksek Lisans	66	24,61	5,82		
	Doktora	5	19,60	6,95		
	Total	330	26,78	6,23		
	Sosyal Geri Çekilme	İlköğretim	4	26,25		
Lise	14	14,79	5,71			
Yüksekokul	8	20,38	9,18			
Üniversite	233	19,27	5,09			
Yüksek Lisans	66	17,56	4,63			
Doktora	5	18,60	5,50			
Total	330	18,84	5,36			
Olumlu İzlenim Bırakma	İlköğretim	4	31,50	11,36	7,428	0,000*
	Lise	14	17,50	8,21		
	Yüksekokul	8	24,88	7,99		
	Üniversite	233	24,59	6,08		
	Yüksek Lisans	66	21,73	5,55		
	Doktora	5	17,60	5,13		
	Total	330	23,70	6,48		

*p<0,05

Sosyal onay ihtiyacı ölçeğinin eğitim durumuna göre değişimi incelendiğinde; alt boyutların hepsinin anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür (p<0,05). TUKEY testi sonuçlarına göre;

Başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, yüksek lisans ve doktora mezunlarından, yüksekokul mezunlarının ortalaması lise mezunlarından, üniversite mezunlarının ortalaması lise, yüksek lisans ve doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Sosyal geri çekilme alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, üniversite, yüksekokul ve doktora mezunlarından, yüksekokul ve üniversite mezunları ortalaması lise mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Olumlu izlenim bırakma alt boyutu için; ilköğretim mezunlarının ortalaması lise, üniversite, yüksekokul ve doktora mezunlarından, yüksekokul ve üniversite mezunları ortalaması lise mezunlarından anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Yine üniversite mezunlarının ortalaması yüksek lisans ve doktora mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir. Yüksek lisans mezunlarının ortalaması lise mezunlarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 8. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Kırılğan Narsisizm	İlköğretim	4	28,25	8,02	1,204	0,307
	Lise	14	21,14	9,00		
	Yüksekokul	8	25,00	9,04		
	Üniversite	233	22,93	5,71		
	Yüksek Lisans	66	22,82	4,95		
	Doktora	5	21,40	3,29		
	Total	330	22,92	5,84		

Kırılğan narsisizm düzeyinin eğitim durumuna göre değişimi incelendiğinde; ölçeğin eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmüştür ($p < 0,05$). Diğer bir ifade ile farklı eğitim düzeyine sahip kişilerin kırılğan narsisizm düzeyleri aynı seviyededir.

C. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Anne Baba Birliktelik Durumuna Göre Değişimi

Algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm ölçeğinin anne baba birliktelik durumuna göre ortalamaları ve aralarındaki fark tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Çizelge 9. Tek Yönlü Varyans Analizi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Duygusal Sıcaklık (Anne)	Birlikteledi	293	18,78	3,95	8,086	0,000*
	Ayrılmışlardı	25	19,96	5,18		
	Tek ebeveynim vardı	9	21,00	5,45		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	8,33	1,15		
	Total	330	18,84	4,22		
Duygusal Sıcaklık (Baba)	Birlikteledi	293	19,12	3,66	13,322	0,000*
	Ayrılmışlardı	25	21,36	2,96		
	Tek ebeveynim vardı	9	22,22	2,39		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	9,00	1,73		
	Total	330	19,28	3,77		
Aşırı Koruyuculuk (Anne)	Birlikteledi	293	22,03	5,21	3,915	0,009*
	Ayrılmışlardı	25	23,36	6,00		
	Tek ebeveynim vardı	9	19,56	5,41		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	13,33	1,15		
	Total	330	21,98	5,33		
Aşırı koruyuculuk (Baba)	Birlikteledi	293	22,71	5,19	6,481	0,000*
	Ayrılmışlardı	25	25,68	5,18		
	Tek ebeveynim vardı	9	23,56	5,43		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	12,67	0,58		
	Total	330	22,87	5,31		
Reddedicilik (Anne)	Birlikteledi	293	9,33	2,82	1,564	0,198
	Ayrılmışlardı	25	10,12	4,28		
	Tek ebeveynim vardı	9	9,22	1,20		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	12,33	4,62		
	Total	330	9,41	2,95		
Reddedicilik (Baba)	Birlikteledi	293	9,49	3,11	2,893	0,035*
	Ayrılmışlardı	25	9,80	4,28		
	Tek ebeveynim vardı	9	11,67	4,44		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	13,67	5,77		
	Total	330	9,61	3,30		

*p<0,05

Algılanan ebeveyn tutum ölçeğinin anne baba birliktelik durumuna göre değişimi incelendiğinde; anne baba duygusal sıcaklık, anne baba aşırı koruyuculuk ve baba reddedicilik alt boyutlarının eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür. Anlamlı farklılık gösteren alt boyutlar için farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

Duygusal sıcaklık (anne) alt boyutu için; anne babası birlikte olanların, ayrı olanların ve tek ebeveyni olanların ortalaması başkası tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Duygusal sıcaklık (baba) alt boyutu için; tek ebeveyni olanların ve ayrı olanların ortalaması anne babası birlikte olan ve başka birisi tarafından büyütülenlerden, anne babası birlikte olanların ortalaması başkası tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı Koruyuculuk (Anne) alt boyutu için; anne babası birlikte ve ayrı olanların ortalaması başkası tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı Koruyuculuk (Baba) alt boyutu için anne babası birlikte olanların, ayrı olanların ve tek ebeveyn tarafından büyütülenlerin ortalaması başka biri tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Reddedicilik (baba) alt boyutu için; tek ebeveyni olanlar ve başkası tarafından büyütülenlerin ortalaması anne babası birlikte olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 10. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	Birliktelerdi	293	26,46	6,14	6,054	0,001*
	Ayrılmışlardı	25	27,88	6,23		
	Tek ebeveynim vardı	9	34,89	4,40		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	24,00	1,73		
	Total	330	26,78	6,23		
Sosyal Geri Çekilme	Birliktelerdi	293	18,52	5,14	7,707	0,000*
	Ayrılmışlardı	25	19,84	5,47		
	Tek ebeveynim vardı	9	26,78	7,08		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	17,67	2,31		
	Total	330	18,84	5,36		
Olumlu İzlenim Bırakma	Birliktelerdi	293	23,42	6,47	4,795	0,003*
	Ayrılmışlardı	25	24,08	5,54		
	Tek ebeveynim vardı	9	31,56	5,50		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	24,33	2,31		
	Total	330	23,70	6,48		

*p<0,05

Sosyal onay ihtiyacının anne baba birliktelik durumuna göre değişimi incelendiğinde; ölçek alt boyutlarının anne baba birliktelik durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür ($p<0,05$). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

Başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu için; tek ebeveyni olanların ortalaması anne babası birlikte olanlar, ayrı olanlar ve başka biri tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Sosyal geri çekilme alt boyutu için; tek ebeveyni olanların ortalaması anne babası birlikte olanlar, ayrı olanlar ve başka biri tarafından büyütülenlerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Olumlu izlenim bırakma alt boyutu için; tek ebeveyni olanların ortalaması anne babası birlikte olanlar ve ayrı olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 11. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Kırılğan	Birliktelerdi	293	22,94	5,83	2,391	0,069
Narsisizm	Ayrılmışlardı	25	21,44	4,61		
	Tek ebeveynim vardı	9	23,78	8,32		
	Başka biri tarafından büyütüldüm	3	30,67	0,58		
	Total	330	22,92	5,84		

Kırılğan narsisizm ölçeğinin anne baba birliktelik durumuna göre değişimi incelendiğinde; anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmüştür ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile annesi babası birlikte olan, ayrılan, tek ebeveyni olan ve başka biri tarafından büyütülenlerin kırılğan narsisizm düzeyleri aynı seviyededir.

D. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Yaşa Göre Değişimi

Algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm ölçeğinin yaşa göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Çizelge 12. Tek Yönlü Varyans Analizi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Duygusal Sıcaklık (Anne)	19-25	30	16,70	4,38	19,472	0,000*
	26-35	129	19,01	4,04		
	36-45	139	20,08	3,51		
	45+	32	14,75	4,49		
	Total	330	18,84	4,22		
Duygusal Sıcaklık (Baba)	19-25	30	17,13	4,17	15,561	0,000*
	26-35	129	19,46	3,59		
	36-45	139	20,29	3,15		
	45+	32	16,22	4,25		
	Total	330	19,28	3,77		
Aşırı Koruyuculuk (Anne)	19-25	30	22,53	6,16	13,240	0,000*
	26-35	129	22,98	5,26		
	36-45	139	22,15	4,82		
	45+	32	16,75	3,99		
	Total	330	21,98	5,33		
Aşırı koruyuculuk (Baba)	19-25	30	23,00	6,86	12,128	0,000*
	26-35	129	24,19	4,83		
	36-45	139	22,70	4,97		
	45+	32	18,19	4,28		
	Total	330	22,87	5,31		
Reddedicilik (Anne)	19-25	30	12,33	4,58	13,066	0,000*
	26-35	129	9,42	2,63		
	36-45	139	8,81	2,38		
	45+	32	9,25	2,96		
	Total	330	9,41	2,95		
Reddedicilik (Baba)	19-25	30	11,77	4,56	12,218	0,000*
	26-35	129	9,84	3,31		
	36-45	139	8,59	1,98		
	45+	32	11,09	4,62		
	Total	330	9,61	3,30		

*p<0,05

Algılanan ebeveyn tutum ölçeğinin yaşa göre değişimi incelendiğinde; ölçek alt boyutlarının yaşa göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür (p<0,05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

Duygusal sıcaklık (anne) alt boyutu için 26-35 yaş grubu kişilerin ortalaması 19-25 ve 45+ yaş grubu kişilerden, 36-45 yaş grubu kişilerin ortalaması diğer tüm yaş gruplarından, anlamlı derecede daha büyüktür.

Duygusal sıcaklık (baba) alt boyutu için; 26-35 ve 36-45 yaş grubu kişilerin ortalaması 19-25 ve 45+ yaş grubu kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı koruyuculuk (anne) alt boyutu için; 19-25, 26-35 ve 36-45 yaş grubu kişilerin ortalaması 45+ yaş grubu kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Aşırı koruyuculuk (baba) alt boyutu için; 19-25,26-35 ve yaş grubu kişilerin ortalaması 45+ yaş grubun kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Reddedicilik (anne) alt boyutu için; 19-25 yaş grubu kişilerin ortalaması diğer tüm yaş gruplarından anlamlı derecede daha yüksektir.

Reddedicilik (baba) alt boyutu için; 19-25 ve 45+ yaş grubu kişilerin ortalaması; 26-35 ve 36-45 yaş grubu kişilerden, 26-35 yaş grubu kişilerin ortalaması 36-45 yaş grubu kişilerden, anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 13. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	19-25	30	24,73	4,76	3,427	0,017*
	26-35	129	27,73	6,93		
	36-45	139	26,83	5,58		
	45+	32	24,63	6,45		
	Total	330	26,78	6,23		
Sosyal Geri Çekilme	19-25	30	18,87	6,58	0,584	0,626
	26-35	129	19,30	5,89		
	36-45	139	18,51	4,37		
	45+	32	18,34	5,88		
	Total	330	18,84	5,36		
Olumlu İzlenim Bırakma	19-25	30	22,53	7,39	3,445	0,017*
	26-35	129	25,06	6,66		
	36-45	139	23,07	5,72		
	45+	32	22,03	7,16		
	Total	330	23,70	6,48		

*p<0,05

Sosyal onay ihtiyacı ölçeğinin yaşa göre değişimi incelendiğinde başkalarının yargılarına duyarlılık ve olumlu izlenim bırakma alt boyutlarının yaşa göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülürken (p<0,05), sosyal geri çekilme alt boyutunun anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmüştür. Anlamlı farklılık gösteren alt boyutlar için farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre;

Başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu için; 26-35 yaş grubu kişilerin ortalaması 19-25 ve 45+ yaş grubu kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Olumlu izlenim bırakma alt boyutu için; 26-35 yaş grubu kişilerin ortalaması 36-45 ve 45+ yaş grubu kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 14. Tukey Testi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Kırılğan Narsizm	19-25	30	23,70	5,52	4,873	0,002*
	26-35	129	24,20	5,64		
	36-45	139	21,58	5,92		
	45+	32	22,88	5,52		
	Total	330	22,92	5,84		

*p<0,05

Kırılğan narsisizm ölçeğinin yaş gruplarına göre değişimi incelendiğinde; anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmüştür (p<0,05). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek için yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre; 26-35 yaş grubu kişilerin ortalaması 36-45 yaş grubu kişilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

E. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılğan Narsisizm Ölçeğinin Medeni Duruma Göre Değişimi

Algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm ölçeğinin yaşa göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir.

Çizelge 15. Tek Yönlü Varyans

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Duygusal Sıcaklık (Anne)	Bekar	164	19,10	4,24	1,310	0,253
	Evli	166	18,57	4,20		
	Total	330	18,84	4,22		
Duygusal Sıcaklık (Baba)	Bekar	164	19,53	3,87	1,387	0,240
	Evli	166	19,04	3,66		
	Total	330	19,28	3,77		
Aşırı Koruyuculuk (Anne)	Bekar	164	22,71	5,18	6,073	0,014*
	Evli	166	21,27	5,40		
	Total	330	21,98	5,33		
Aşırı koruyuculuk (Baba)	Bekar	164	23,66	5,23	7,347	0,007*
	Evli	166	22,09	5,28		
	Total	330	22,87	5,31		
Reddedicilik (Anne)	Bekar	164	9,79	3,49	5,510	0,020*
	Evli	166	9,04	2,24		
	Total	330	9,41	2,95		
Reddedicilik (Baba)	Bekar	164	9,79	3,53	0,945	0,332
	Evli	166	9,43	3,05		
	Total	330	9,61	3,30		

*p<0,05

Algılanan ebeveyn tutumunun medeni duruma göre değişimi incelendiğinde; anne aşırı koruyuculuk, baba aşırı koruyuculuk ve anne reddedicilik alt boyutlarının medeni duruma göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görölürken ($p<0,05$), diğer alt boyutların anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görölmüştür. Bekarların algıladıkları anne aşırı koruyuculuk, baba aşırı koruyuculuk ve anne reddedicilik düzeyleri evlilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 16. Tek Yönlü Varyans

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	Bekar	164	27,75	5,95	8,087	0,005*
	Evli	166	25,82	6,37		
	Total	330	26,78	6,23		
Sosyal Geri Çekilme	Bekar	164	19,71	5,46	8,806	0,003*
	Evli	166	17,98	5,13		
	Total	330	18,84	5,36		
Olumlu İzlenim Bırakma	Bekar	164	24,52	5,97	5,272	0,022*
	Evli	166	22,89	6,86		
	Total	330	23,70	6,48		

Sosyal onay ihtiyacının medeni duruma göre değişimi incelendiğinde; başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma alt boyutlarının anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görölmüştür ($p<0,05$). Bekarların başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma alt boyutlarının evlilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

Çizelge 17. Tek Yönlü Varyans

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Kırılğan Narsisizm	Bekar	164	24,24	5,50	17,401	0,000*
	Evli	166	21,62	5,89		
	Total	330	22,92	5,84		

Kırılğan narsisizm ölçeğinin medeni duruma göre değişimi incelendiğinde anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görölmüştür ($p<0,05$). Bekarların kırılğan narsisizm düzeyi evlilerden anlamlı derecede daha yüksektir.

F. Algılanan Ebeveyn Tutumları, Sosyal Onay İhtiyacı Ve Kırılgan Narsisizm Ölçekleri Arasındaki İlişki

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından duygusal sıcaklık (anne) alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu ile %31,1 düzeyinde pozitif yönlü, sosyal geri çekilme alt boyutu ile %18,5 düzeyinde pozitif yönlü, olumlu izlenim bırakma alt boyutu ile %22,3 düzeyinde pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından duygusal sıcaklık (baba) alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu ile %32,7 düzeyinde pozitif yönlü, sosyal geri çekilme alt boyutu ile %20,1 düzeyinde pozitif yönlü, olumlu izlenim bırakma alt boyutu ile %23,9 düzeyinde pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından aşırı koruyuculuk (anne) alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu ile %32,8 düzeyinde pozitif yönlü, sosyal geri çekilme alt boyutu ile %29,2 düzeyinde pozitif yönlü, olumlu izlenim bırakma alt boyutu ile %32,9 düzeyinde pozitif yönlü, kırılgan narsisizm ile %20,5 düzeyinde anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından aşırı koruyuculuk (baba) alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutu ile %34,9 düzeyinde pozitif yönlü, sosyal geri çekilme alt boyutu ile %30,7, düzeyinde pozitif yönlü, olumlu izlenim bırakma alt boyutu ile %34 düzeyinde pozitif yönlü, kırılgan narsisizm ile %20,2 düzeyinde anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından reddedicilik (anne) alt boyutunun kırılgan narsisizm ile %14,2 düzeyinde anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Algılanan ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından reddedicilik (baba) alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından sosyal geri çekilme alt boyutu ile %13,3, düzeyinde pozitif yönlü, olumlu izlenim bırakma alt boyutu ile %11,5 düzeyinde pozitif yönlü, kırılgan narsisizm ile %15,9 düzeyinde anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Sosyal onay ihtiyacı ölçeği alt boyutlarından başkalarının yargılarına duyarlılık alt boyutunun kırılğan narsisizm ile %39,2 düzeyinde pozitif yönlü, sosyal geri çekilme alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı ile %35,7 düzeyinde, olumlu izlenim bırakma alt boyutunun sosyal onay ihtiyacı alt boyutu ile %47,7 düzeyinde pozitif yönlü anlamlı düzeyde ilişkisi bulunmaktadır.

Çizelge 18. Korelasyon

		Duygusal Sıcaklık (Anne)	Duygusal Sıcaklık (Baba)	Aşırı Koruyuculuk (Baba)	Aşırı koruyuculuk (Baba)	Reddedicilik (Anne)	Reddedicilik (Baba)	Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	Sosyal Geri Çekilme	Olumlu İzlenim Bırakma	Sosyal Onay İhtiyacı
Duygusal Sıcaklık (Anne)	r	1	,803**	,524**	,457**	-,280**	-,321**	,311**	,185**	,223**	-,028
	p		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,001	,000	,618
Duygusal Sıcaklık (Baba)	r	,803**	1	,467**	,500**	-,260**	-,267**	,327**	,201**	,239**	,023
	p	,000		,000	,000	,000	,000	,000	,000	,000	,677
Aşırı Koruyuculuk (Baba)	r	,524**	,467**	1	,874**	,124*	,062	,328**	,292**	,329**	,205**
	p	,000	,000		,000	,024	,262	,000	,000	,000	,000
Aşırı koruyuculuk (Baba)	r	,457**	,500**	,874**	1	,086	,151**	,349**	,307**	,340**	,202**
	p	,000	,000	,000		,119	,006	,000	,000	,000	,000
Reddedicilik (Anne)	r	-,280**	-,260**	,124*	,086	1	,733**	-,068	,035	,031	,142**
	p	,000	,000	,024	,119		,000	,219	,528	,578	,010
Reddedicilik (Baba)	r	-,321**	-,267**	,062	,151**	,733**	1	,013	,133*	,115*	,159**
	p	,000	,000	,262	,006	,000		,811	,016	,036	,004
Başkalarının Yargılarına Duyarlılık	r	,311**	,327**	,328**	,349**	-,068	,013	1	,778**	,798**	,392**
	p	,000	,000	,000	,000	,219	,811		,000	,000	,000
Sosyal Geri Çekilme	r	,185**	,201**	,292**	,307**	,035	,133*	,778**	1	,791**	,357**
	p	,001	,000	,000	,000	,528	,016	,000		,000	,000
Olumlu İzlenim Bırakma	r	,223**	,239**	,329**	,340**	,031	,115*	,798**	,791**	1	,477**
	p	,000	,000	,000	,000	,578	,036	,000	,000		,000
Sosyal Onay İhtiyacı	r	-,028	,023	,205**	,202**	,142**	,159**	,392**	,357**	,477**	1
	p	,618	,677	,000	,000	,010	,004	,000	,000	,000	

IV. TARTIŞMA

Ebeveynlik stilleri, bir çocuğun gelişimini ve esenliğini şekillendirmede çok önemli bir rol oynar. Birçok çalışma, ebeveynlik stilleri ile bir çocuğun kişiliğinin çeşitli yönleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bencil ve haklı bir tutumu sürdürürken düşük benlik saygısına sahip olma eğilimini ifade eden özellikler, savunmasız narsisizmde görülen kişilik özellikleridir. Ebeveynlik tarzları ile savunmasız narsisizm arasındaki bağlantıyı anlamak, bu kişilik özelliğine katkıda bulunan faktörlere ilişkin değerli iç görüler sağlayabilir.

Çalışmamız, ebeveyn ilişkisi durumunun ve yaşın, algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm gibi çeşitli psikolojik boyutlar üzerindeki etkisini inceledi. Bulgularımız, bu faktörlerin nasıl etkileşime girdiğine ve bireysel deneyimlere ve davranışlara nasıl katkıda bulunduğuna ışık tutuyor.

İlk olarak, sonuçlar ebeveyn ilişki durumunun belirli alt boyutlar üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Spesifik olarak, bekarlar, evli bireylere kıyasla daha yüksek algılanan anne aşırı koruması, baba aşırı koruması ve anne reddi bildirdiler. Bu, eşi olmayan bireylerin ebeveynlerinden daha fazla kontrol, koruma ve reddedilme algılayabileceğini düşündürmektedir.

Ayrıca, sosyal onay ihtiyacı da medeni durumdan etkilenmiştir. Bekarlar, evli bireylere kıyasla başkalarının yargılarına karşı daha yüksek düzeyde duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma arzusu gösterdi. Bu, partneri olmayan bireylerin onaylanmaya daha fazla ihtiyaç duyabileceklerini ve sosyal onay aramayı amaçlayan davranışlarda bulunabileceklerini vurgulamaktadır.

Çalışmamız kırılğan narsisizm düzeyini ve bunun medeni durumla ilişkisini araştırdı. Bekarlar, evli bireylere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek düzeyde kırılğan narsisizm sergilediler. Kırılğan narsisizm, bireylerin abartılı bir öz-önem taşıdığı ancak kendilerini kolayca tehdit altında veya güvensiz hissettikleri

savunmasız bir benmerkezcilik biçimini ifade eder. Bu, eşi olmayan bireylerin kırılğan narsisizm eğilimlere daha yatkın olabileceğini düşündürür.

Ebeveyn tutumları ile ilgili olarak, algılanan ebeveyn tutumu ölçeğinin bazı alt boyutlarının sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm ile ilişkili olduğu bulunmuştur. Hem annelerden hem de babalardan gelen duygusal sıcaklık, başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu bir izlenim bırakma ile olumlu yönde ilişkiliydi. Bu, ebeveynlerinden daha fazla duygusal sıcaklık algılayan bireylerin, başkalarının görüşlerine daha duyarlı olabileceği ve sosyal geri çekilme veya izlenim yönetimi davranışlarıyla meşgul olabileceği anlamına gelir.

Ayrıca, hem anneden hem de babadan aşırı koruma, başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve kırılğan narsisizm ile pozitif ilişkiler sergiledi. Bu, daha yüksek düzeyde aşırı koruyuculuk algılayan bireylerin eleştiriye karşı daha fazla duyarlılık gösterebileceğini, sosyal etkileşimlerden geri çekilebileceğini ve kırılğan narsistik eğilimlere daha yatkın olabileceğini düşündürmektedir.

Reddetme açısından, yalnızca anne reddi, kırılğan narsisizm ile anlamlı bir pozitif korelasyon göstermiştir; bu, annelerinden daha yüksek düzeyde reddedilme algılayan bireylerin, aynı zamanda daha yüksek düzeyde kırılğan narsisizm sergileyebileceğini göstermektedir.

Sosyal onay ihtiyacı ölçeği, başkalarının yargılarına duyarlılık ile kırılğan narsisizm, sosyal geri çekilme ve sosyal onay ihtiyacı ve olumlu izlenim bırakma ve sosyal onay ihtiyacı arasında pozitif korelasyonlar göstermiştir.

Genel olarak, bu bulgular ebeveyn ilişkisi durumu, yaş, algılanan ebeveyn tutumları, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm arasındaki karmaşık ilişkiyi göstermektedir. Bir partneri olmayan bireylerin, daha yüksek düzeyde aşırı koruma, reddedilme ve kırılğan narsisizm ile birlikte daha fazla sosyal onay ihtiyacı yaşayabileceğini öne sürüyorlar. Ancak, bu sonuçların istatistiksel analizlere dayandığını kabul etmek önemlidir ve nedensellik oluşturmak ve bu psikolojik boyutlara katkıda bulunabilecek ek faktörleri keşfetmek için daha fazla araştırma yapılması gerekir.

Jauk, E. & Weigle E. & Lehmann, K. & Benedek, M. (2017). Büyüklenmeci ve Aşırı Duyarlı (Savunmasız) Narsisizm Arasındaki Farklar konulu çalışmada büyüklenmeci ve savunmasız narsisizm arasındaki ilişkiyi klinik olmayan geniş bir örnekleme araştırılmış ve Büyüklenmeci ve savunmasız (aşırı duyarlı) narsisizmin ortak çekirdeğinin, daha geniş ve temel bir kişilik özelliği olan içe/dışadönüklüğün bireyler arası farklılıkları tarafından maskelendiği ve (2) büyüklenmeci ve savunmasız narsisizm arasındaki korelasyonun giderek arttığı varsayılmıştır. Gizli değişken analizleri ve bölümlenmiş regresyon analizleri, “Dışadönüklük Büyüklenmeci ve Kırılgan Narsisizmin Ortak Özünü Maskeliyor” ve “Yüksek Büyüklenmeci Narsisizm Savunmasız Yönlerle Birlikte Gidiyor” hipotezlerin her ikisini de doğrulamıştır. Daha önceki pek çok çalışma, büyüklenmeci ve savunmasız (aşırı duyarlı) narsisizmin, normal kişilik varyasyonu aralığında esasen ilgisiz olduğunu, ancak her ikisinin de sırasıyla ekstra ve içe dönüklük ile önemli bir korelasyon gösterdiğini göstermiştir (örneğin, Miller ve diğerleri, 2011 ; bkz. Giriş). Bu, içe/dışa dönüklük şeklindeki temel kişilik özelliğinin, büyüklenmeci ve savunmasız narsisizmin ortak özünü maskeleydiğini göstermektedir. İçe/dışadönüklük, açık bir biyolojik temeli olan genetik olarak belirlenmiş oldukça yüksek bir özelliktir (Eysenck, 1967 ; McCartney ve diğerleri, 1990 ; Loehlin, 1992), Bu çalışmada daha çok içe/dışa dönüklük kişilik özelliklerinin kırılgan ve büyüklenmeci narsisizmdeki dışa vurumlarına odaklanmakla birlikte narsisizmin daha çok ebeveynlik gibi sosyal etkiler tarafından yönlendirildiğine dair bulgular, bizim çalışmamızın ana değişkeni olan algılanan ebeveynlik stillerinin kırılgan narsisizmde onay arama davranışını belirleyici etkisi ile benzerlik göstermektedir. Bu nedenle narsisizmin farklı boyutlarının (savunmasız/büyüklenmeci) olası (sonraki) gelişimi (ebeveynlik stilleri gibi çevresel etkiler ekseninde düşünmek mantıklıdır. Temel narsistik inançları ("Ben üstünüm") aktaran ebeveynlik tarzlarına ve sosyokültürel faktörlere maruz kaldıklarında, dışa dönük ve içe dönük bireyler farklı tepkiler verebilir, ya daha dışa dönük (görmeli; "Ben üstünüm ve bunu sana bildireceğim") geliştirebilirler. ya da içe dönük (savunmasız; "Gizlice, üstün olduğumu biliyorum") narsist kişilik gibi...

Jauk ve arkadaşlarının bu çalışmasında Miller ve arkadaşlarının (aşağıda belirtilen) çalışması ile örtüşen ve benzeşen yanı ise nevrozizm ve narsisizm

ilişkisidir. Nevrotikliğinbüyüklenmecilikle olumsuz, ancak savunmasız narsisizmle olumlu yönde ilişkili olduğu bulgulayanMiller ve diğerleri, (2011 , 2015) ve ayrıca Gore ve Widiger, (2016) çalışmalarını, Jauk ve diğerleri, (2017), potansiyel bir kontrol değişkeni olarak nevrotkliğin (yani HEXACO modelindeki duygusallığın) rolünü de test etmiş, nevrotkliğin aynı zamanda büyüklenmeci ($r = -0.45$) ve savunmasız ($r = 0.37$) narsisizmle gizli düzeyde önemli ölçüde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur.Bizim çalışmamızdaki onay almaya karşı duyarlılık ve Jauk ve arkadaşlarının çalışmasındaki çevresel etkilere karşı duyarlılık bakımından veriler bu modelle çok iyi uyum içindedir. HSNS tarafından ölçülen aşırı duyarlı narsisistik kırılganlığın nevrotklikten ziyade içe dönüklükten kaynaklandığını vurgulamak önemlidir. Çevresel uyaranlara karşı duyarlılığın artmasının içe dönüklüğün temel bir özelliği olduğu (Eysenck, 1967 ; Kagan, 1994) ve narsisizmin çeşitli ölçümleri ışığında net bir terminolojinin önemini desteklediği göz önüne alındığında, bizim ölçümlerimizde yüksek düzeyde korelasyon ortaya koyan onay arama ve reddedilmeye karşı duyarlılık ile kırılgan narsisizm ilişkisi tamamen mantıklı görünmektedir.

Bu çalışmayı kırılgan ve büyüklenmeci narsisizm ve davranışsal dışa vurumları konusunda alan yazında yer alan diğer çalışmalardan ayıran en önemli özelliği, savunmasız (aşırı duyarlı) narsisizm ve büyüklenmeci narsisizmin ayrı özellikler olmadığı, aksine aynı olgunun farklı tezahürleri olduğu sonucuna varmasıdır. Bu da narsisizmin klinik teorileriyle iyi bir şekilde uyumludur. Bireylerin aslında alt klinik boyutlar düzeyinde büyüklenmeci veya savunmasız narsisizm sergileyip sergilemediği, daha temel bir kişilik özelliği olan içe/dışadönüklüğe bağlıdır görüşünü savunmaktadır. Bu yönüyle diğer çalışmalardan ayrılmakta ve yeni ve çok yönlü çalışmalar için iştah uyandırmaktadır.

Joshua D Miller, Donald R. Lynam, Colin Vize, Michael Crowe, Chelsea Uykusu, Jessica L. Maples-Keller, LaurenR.Birkaç, W. KeithCampbell gibi isimlerin yer aldığı Journal Of Personality dergisinde 2007 yılında yayınlananmakale çalışmasında görkemli ve savunmasız narsisizm ve üç faktör düzeyinde(dışadönüklük, düşmanlık, narsistik nevrotklik) bileşenleri ile değerlendirildiğinde, savunmasız narsisizm ile benlik saygısı arasındaki güçlü ilişkiye vurgu yapılırken, savunmasız narsisizm ile nevrotizm ilişkisini ölçmek

için ampirik profiller karşılaştırılmıştır. Analiz sonuçları kırılğan narsisizmi, Nevrotiklik (%65) ve Uyumluluk (%19) oranında ilişkili olarak açıklamıştır. İlişki düzeyini daha iyi açıklamak için Savunmasız naarsisizm ve Nevrotikliğinampirik bağıntılarının neredeyse aynı bulunmuş olduğunu ($M_{r_{ICC}} = .94$) belirtmekte yarar vardır. Çalışmada bulguları güçlendirmek için yapılan kısmi analizlerin, hassas narsisizmdeki nevroitiklik ve uyumluluk eğiliminin büyük ölçüde güvensizlik ve geçimsizlikle ilişkili özelliklere özgü olduğunu göstermiştir. Bu çalışmanın amacı ve bulguları geniş çerçevede narsisizmin kişilik özellikleri bağlamında farklarına odaklanmaktır ve bizim çalışmamız ile bu anlamda fark göstermektedir. Bizim çalışmamızın odak noktası spesifik olarak kırılğan narsisizmde onay arama davranışı ve bunun altındaki olası ebeveynlik stillerini araştırmaktır. Bu çalışmada bulgular ile ortaya konulan kırılğan narsisizm yüksek düzeyde uyumluluk eğilimi, bizim çalışmamızdaki kırılğan narsisizmde onay arama eğilimini destekler niteliktedir. Çünkü onay ihtiyacı gösteren bireylerde uyumluluk eğilimi arasında pozitif yönde güçlü bir korelasyon vardır.

- Miller, J. &Maples J. Tarafından yazılan ve ilk olarak 20 Temmuz 20011'de yayınlanan kitabında, savunmasız narsisizm ve büyülenmeci narsisizm, ayırt edici kişilik özellikleri bakımından incelenmiştir. Hem büyülenmeci hem de kırılğan boyutu ile narsisizm, narsistik kişilik özellikleri ve bir bozukluk olarak narsistik kişilik bozukluğu tüm yönleriyle (teorik yaklaşımlar, daha önce yapılmış çalışmalara dair ampirik bulgular ve tedavi yöntemleri) değerlendirilmiştir. Alan yazında yer alan çalışmaların ampirik bulgularına dair bilgilerden en dikkat çeken ise: Büyülenmeci narsisizmin, kişiler arası etkileşim ve iletişimde düşmanlıkla pozitif korelasyon gösterirken kişilik özelliklerinin, 5 faktör modeline göre baskınlık ve ödül arayışı gibi dışadönüklükle ilişkili bulunmuş olmasıdır. Bununla birlikte kırılğan narsisizm, öncelikle artan olumsuz duygusallık ve kişilerarası ilişkilerde güvensizlikle yani içedönüklükle yüksek düzeyde ilişkili bulunmuştur.

Besser ve Priel (2010)'in Journal of SocialandClinicalPsychology'de yayınlanan çalışmasında, hayali kişilerarası reddedilme ve başarısızlık gibi deneyimlenen tehditlere yanıt olarak duygusal tepkisellik açısından kırılğan ve

büyüklenmeci narsisizmi karşılaştırmayı amaçlamıştır. Sonuçlar, büyüklenmeci narsisizmi başarısızlığa karşı duyarlı bulurken, kırılğan narsisizmi yüksek düzeyde kişilerarası ilişkilerde utandırılma ve aşağılanmaya karşı duyarlı bulmuştur. Kırılğan narsisizm’de kişilerarası ilişkilerde eleştiri ve aşağılanmaya karşı duyarlılık ve önemli diğerleri tarafından ihanete uğramaya karşı duyarlılık, bizim çalışmamızın sonuçlarını, kırılğan narsisizmde onay ihtiyacı bağlamında desteklemektedir. Besser ve Prial (2010) çalışmasında ölçüme konu olan kişilerarası ilişkilerde reddedilme duyarlılığı ve aşağılanmaya karşı hassasiyet, bizim çalışmamızda onay arayıcılık alt boyutları ile uyumu sebebiyle her iki çalışmanın bu açıdan benzer sonuçlar verdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte her iki çalışmada da analiz sonuçları, kırılğan narsisizm özellikleri taşıyan bireylerde duygusal yanıtların cinsiyetten bağımsız olduğunu doğrulamaktadır. Son olarak, önceki birçok çalışma narsisizm ile duygu düzenleme arasındaki ilişkide önemli cinsiyet farklılıkları bulmuştur; bu da öncelikle erkeklerin narsisizmle ilişkili duygusal eksiklikler sergilediğini öne sürmektedir ([Morf ve Rhodenwalt, 2001](#); [Edelstein ve diğerleri, 2010](#); [Reinhard ve diğerleri, 2012](#) ; [Jauk](#) . [ve diğerleri, 2016a](#) , [2017](#)). Dolayısıyla, dağılımın üst ucuna doğru büyüklenmeci ve kırılğan yönler arasındaki ilişkinin erkeklerde daha güçlü olduğu varsayılabilir. Cinsiyet farkına dair bu bulgular, Şişman ve arkadaşlarının cinsiyet farkına dair bulgularını desteklerken bizim çalışmamızda cinsiyet, ölçüme konu olan onay arayıcılık ve ebeveynlik stillerinin kırılğan narsisizmdeki dışavurumunda ilişkili bir faktör olarak öne çıkmamaktadır.

- Miller ve Maples’ın 2011’de yayınlanan kitabında bir kavram olarak narsisizm, tüm yönleriyle ele alınmış, savunmasız narsisizm ve büyüklenmeci narsisizm, ayırt edici kişilik özellikleri bakımından da incelenmiştir. Bizim çalışmamız ile de ilişkisi bakımından kitapta yer alan daha önceki çalışmalardan süzülen ampirik bulgular dikkat çekicidir. Derlenmiş ve birbirini destekleyen bulgulara yer verilen kitaptaki bilgiler, bizim çalışmamızdaki kırılğan narsisizm kişilik özelliklerinin onay ihtiyacı ile pozitif korelasyonu ile örtüşmektedir. Miller ve Maples, kırılğan narsisizm ve kişilerarası ilişkilerde güvensizliğe dair ortak bulgulara değinirken bizim çalışmamız onay arama davranışına spesifik olarak odaklanmış tek bir çalışmadır. Kırılğan narsisizm, büyüklenmeci

boyutu ile kişilik özellikleri bakımından ele alınacağı geniş kapsamlı bir çalışmayı hak eden farklı çalışmalarda farklı bulguların tespit edildiği bir konudur.

Şişman tarafından yapılan araştırma, üniversite son sınıf öğrencilerinde algı, narsistik rekabet, algılanan ebeveyn tutumları ve sürekli kaygı arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma metodolojisi, üniversite son sınıf öğrencileri arasında algıları, narsistik rekabet düzeyleri, algılanan ebeveyn tutumları ve sürekli kaygı düzeyleri hakkında veri toplamak için anketler yapılmasını içerir. Anketler, nicel verileri toplamak için yerleşik ölçüm ölçeklerini kullanır. Toplanan veriler daha sonra ilgili değişkenler arasındaki ilişkileri ve korelasyonları incelemek için istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilir.

Bizim çalışmamız ve Şişman'ın çalışması, her iki çalışma da farklı gruplar arasında psikolojik faktörler arasındaki ilişkileri keşfetme konusunda benzer bir amacı paylaşmaktadır. Ayrıca analiz için nicel veriler elde etmek için anketler ve yerleşik ölçüm ölçekleri kullanırlar. Ancak, odak ve bulgular iki çalışma arasında farklılık göstermektedir.

Şişman'ın çalışmasında araştırma, algı, narsistik rekabet, algılanan ebeveyn tutumları ve sürekli kaygı arasındaki ilişkiyi araştırıyor. Araştırmanın bulguları, algılanan ebeveyn tutumlarının bazı alt boyutlarında cinsiyete göre anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Erkekler, kadınlara kıyasla önemli ölçüde daha yüksek duygusal sıcaklık (anne), duygusal sıcaklık (baba) ve her iki ebeveyn algısına sahiptir. Öte yandan, kadınların anne ve babalarından duygusal sıcaklık algıları erkeklere göre anlamlı olarak daha yüksektir.

Çalışmamız ayrıca sosyal onay ihtiyacını da incelemekte ve cinsiyete göre anlamlı farklılıklar tespit etmektedir. Erkekler, diğerlerinin yargılarına, sosyal geri çekilmeye ve kadınlara kıyasla olumlu bir izlenim bırakmaya karşı önemli ölçüde daha yüksek düzeyde duyarlılık sergilemektedir. Ek olarak, bulgular kadınların erkeklere kıyasla önemli ölçüde daha yüksek kırılman narsisizm seviyelerine sahip olduğunu göstermektedir.

Bu sonuçlar, farklı gruplar arasında ebeveyn tutumlarının algılanmasında, sosyal onay ihtiyacında ve narsisizm düzeylerinde cinsiyet farklılıklarının

varlığını vurgulamaktadır. Ancak, bu cinsiyet farklılıklarının belirli nedenlerinin sağlanan alıntıda tam olarak araştırılmadığına veya tartışılmadığına dikkat etmek önemlidir.

Genel olarak, her iki çalışma da farklı grupları etkileyen çeşitli psikolojik faktörleri anlamamıza katkıda bulunuyor. Şişman'ın araştırması, üniversite öğrencilerinde algı, narsistik rekabet, algılanan ebeveyn tutumları, sürekli kaygı ve cinsiyet farklılıkları arasındaki ilişkiye ışık tutuyor. Bu bulgular, gelecekteki araştırmaları bilgilendirebilir ve potansiyel olarak, farklı grup popülasyonundaki farklı cinsiyetlerin belirli psikolojik ihtiyaçlarını ele almak için uyarlanmış müdahalelere veya desteğe yol açabilir.

Özdemir'in (2017) Işık Üniversitesi'nde yürüttüğü yüksek lisans tezi, üniversite öğrencilerinde bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişkiyi incelemeyi ve aynı zamanda reddedilme duyarlılığının aracı rolünü keşfetmeyi amaçlamaktadır. Araştırma metodolojisi, bağlanma tarzlarını, narsisizm düzeylerini ve reddedilme hassasiyetlerini değerlendirmek için üniversite öğrencilerine uygulanan anketler yoluyla veri toplamayı içerir. Toplanan veriler daha sonra bu değişkenler arasındaki ilişkileri belirlemek için istatistiksel teknikler kullanılarak analiz edilir ve reddedilme duyarlılığının bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki ilişkide aracı görevi görüp görmediği araştırılır.

Çalışmamızda ise, Algılanan Ebeveyn Tutum Ölçeği'nin eğitim durumuna göre değişimi ve bunun bağlanma stilleri, özellikle duygusal sıcaklık, aşırı koruma, reddetme ve sosyal geri çekilme üzerindeki etkisi incelenmiştir. Veriler, üniversite öğrencilerine uygulanan anketler aracılığıyla yerleşik ölçüm ölçekleri kullanılarak toplanmaktadır. Bulgular, eğitim durumuna göre çeşitli bağlanma biçimlerinin ortalama puanlarında anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir. Örneğin, üniversite mezunları, daha düşük eğitim düzeyine sahip olanlara kıyasla duygusal sıcaklıkta daha yüksek puan alma eğilimindedir. Ek olarak, farklı eğitim grupları arasında reddedilme duyarlılığı ve sosyal onay ihtiyacında farklılıklar vardır.

İki çalışma karşılaştırıldığında, bulgularında bazı benzerlikler ve farklılıklar vardır. Her iki çalışma da eğitim durumunun bağlanma stilleri üzerindeki etkisini kabul etmektedir; ancak bağlanma stillerinin farklı boyutlarına odaklanırlar.

Özdemir'in çalışması, reddedilme duyarlılığının aracı rolü de dahil olmak üzere, bağlanma stilleri ile narsisizm arasındaki genel ilişkiye odaklanmaktadır. Öte yandan, çalışmamız özel olarak bağlanma stilleri, reddedilme duyarlılığı ve eğitim durumuna bağlı olarak sosyal onay ihtiyacındaki değişiklikleri incelemektedir.

Özdemir, (2018) çalışması, bağlanma biçimlerinin ve reddedilme duyarlılığının eğitim durumundan etkilenebileceğini öne sürerken, çalışmamız, duygusal sıcaklık, aşırı koruma, reddetme ve sosyal geri çekilme gibi bağlanma stillerinin belirli boyutlarının eğitim durumuna göre nasıl farklılaştığına dair daha ayrıntılı bilgiler sunmaktadır. Ayrıca, sosyal onay ihtiyaçlarını dikkate alırken ve olumlu bir izlenim bırakırken eğitim durumunun önemini vurgular.

Her iki çalışmanın da bulgularını üniversite öğrencileri bağlamında sunması dikkat çekicidir. Bu bulgular bağlanma stilleri, narsisizm ve eğitim durumu arasındaki ilişkiye dair değerli bilgiler sağlarken, sonuçları daha geniş nüfusa genellerken dikkatli olunmalıdır. Ayrıca, her iki çalışmanın da, bulguların genellenebilirliğini etkileyebilecek kişisel bildirim ölçütlerine güvenme ve olası örneklem yanlılıkları gibi sınırlamaları vardır.

Özetle, her iki çalışma da eğitim durumunun üniversite öğrencilerinin bağlanma stillerini, reddedilme duyarlılığını ve sosyal onay ihtiyacını nasıl etkileyebileceğini anlamamıza katkıda bulunuyor. Bulgular, eğitim durumunun bu psikolojik faktörlerin şekillenmesinde rol oynayabileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte, altta yatan mekanizmaları keşfetmek ve gözlemlenen ilişkilerin farklı popülasyonlarda ve bağlamlarda doğru olup olmadığını belirlemek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Algılanan ebeveynlik tutumları ve bunların kırılman narsisizm gibi çeşitli psikolojik boyutlarla ilişkisine ilişkin araştırmadan sunulan bulgular, ebeveynlik uygulamalarının bireysel gelişim üzerindeki etkisine dair değerli bilgiler sağlar. Mevcut tartışma, bulgularımızı Mechanic ve Barry'nin (2015) ebeveynlik uygulamaları ve ergen büyüklenmeciliği ve savunmasız narsisizm üzerine yürüttüğü araştırmayla karşılaştıracaktır.

Mechanic ve Barry (2015) tarafından yapılan çalışma, özellikle ebeveynlik uygulamalarının ergen narsisizmi, özellikle savunmasız narsisizm üzerindeki

etkisine odaklanmıştır. Ebeveynlerini aşırı kontrolcü ve reddedici olarak algılayan ergenlerin savunmasız narsistik özellikler sergileme olasılıklarının daha yüksek olduğunu ortaya çıkardı. Düşük sıcaklık, yüksek kontrol ve reddedilme ile karakterize edilen bu ebeveynlik uygulamalarının ergenlerde savunmasız narsisizm gelişimine katkıda bulunduğu bulundu.

Karşılaştırıldığında, algılanan ebeveynlik tutumları ve bunun kırılğan narsisizm ve sosyal onay ihtiyacı dahil olmak üzere psikolojik boyutlarla ilişkisi üzerine yapılan mevcut çalışma, çeşitli yaş gruplarında farklı ebeveynlik uygulamalarının potansiyel etkisine dair ek bilgiler sağlıyor.

Algılanan ebeveynlik tutumlarının alt boyutlarına ilişkin bulgular yaşa göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Örneğin, hem anneden hem de babadan gelen duygusal sıcaklık 26-35 yaş arası bireylerde en yüksekken, aşırı korumacılık 19-45 yaş arası bireylerde en yüksek seviyedeydi. Bu bulgular, daha büyük yaş gruplarının ebeveynlerinden nispeten daha düşük düzeyde duygusal sıcaklık ve aşırı korumacılık deneyimleyebileceğini göstermektedir.

Ayrıca, sosyal onay ihtiyacı da yaşla birlikte önemli ölçüde değişiyordu. Başkalarının yargılarına duyarlılık ve olumlu izlenim bırakma alt boyutları 26-35 yaş grubundaki bireylerde en yüksektir. Bu, bu yaş grubunun sosyal doğrulamaya daha fazla ihtiyaç duyabileceği ve başkalarının görüşlerinden veya yargılarından etkilenme eğiliminin daha yüksek olabileceği anlamına gelir.

Narsistik eğilimler açısından, çalışmamız kırılğan narsisizmin yaş grupları arasında anlamlı farklılık gösterdiğini ve en yüksek seviyeleri 26-35 yaş grubundaki bireylerin gösterdiğini ortaya koydu. Bu, Mechanic ve Barry (2015) tarafından yürütülen ve kontrol ve reddetme gibi belirli ebeveynlik uygulamalarının ergenlerde narsistik özelliklerin gelişimine katkıda bulunabileceğini gösteren araştırmamızla uyumludur.

Genel olarak, Mechanic ve Barry (2015) tarafından yapılan araştırma özellikle ergen narsisizmine odaklanırken, çalışmamız farklı yaş gruplarında algılanan ebeveynlik tutumları ile psikolojik boyutlar arasındaki ilişkiye daha geniş bir bakış açısı sunmaktadır. Ebeveynlik uygulamalarının savunmasız ve kırılğan narsistik eğilimlerin yanı sıra sosyal onay ihtiyacı üzerindeki potansiyel etkisinin altını çiziyor. Birleşik bulgular, tüm yaş gruplarından bireylerde sağlıklı

psikolojik gelişimi teşvik etmede destekleyici, sıcak ve kontrolsüz ebeveynlik uygulamalarının önemini vurgulamaktadır.

Harpaz, Grinshtain ve Yaffe (2021) tarafından yapılan araştırma, ebeveynlik stilleri, ebeveyn öz yeterliliği ve öğretmenlerden yardım isteme eğilimi arasındaki ilişkiye odaklanmaktadır. Sıcaklık, destek ve duyarlılık ile karakterize edilen olumlu ebeveynlik tarzlarının ebeveyn öz-yeterliliğini olumlu yönde etkilediğini ve bunun da öğretmenlerden yardım arama olasılığını artırdığını öne sürmektedir. Bu çalışma, olumlu ebeveynlik uygulamalarının önemini ve etkili ebeveynliği teşvik etmede ve gerektiğinde destek aramada oynadıkları rolü vurgulamaktadır.

Çalışmamız, ebeveyn ilişki durumu ve eğitim durumu ile ilişkili olarak algılanan ebeveyn tutumlarını incelemektedir. Duygusal sıcaklık, aşırı koruma (anne ve baba), reddedilme (baba), sosyal onay ihtiyacı (başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim bırakma) ve kırılğan narsisizm gibi alt boyutları analiz eder. Sonuçlar, ebeveyn ilişki durumu ve eğitim durumuna göre bu alt boyutlarda anlamlı farklılıklar olduğunu göstermektedir.

Harpaz, Grinshtain ve Yaffe'nin (2021) araştırması, ebeveynlik tarzlarının olumlu etkisine odaklanırken ve öğretmenlerden yardım isteme davranışını incelerken, bizim çalışmamızın ebeveyn tutumları ve önlemleriyle ilgili daha geniş bir alt boyut yelpazesine girdiğini not etmek önemlidir. Her iki çalışma da, ebeveynliğin farklı yönleri ve bunların çocuk gelişimi ve refahı üzerindeki potansiyel etkileri hakkında değerli bilgiler sunmaktadır.

Kaya'nın (2022) yetişkinlerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişki üzerine yaptığı araştırmanın bulguları, narsistik eğilimlerin bireylerin kendi bedenlerine ilişkin algılarını nasıl etkileyebileceğine dair değerli bilgiler sunmaktadır. Bu çalışma, narsistik kişilik özelliklerinin beden imajı sorunları ve beden memnuniyetsizliği üzerindeki potansiyel etkisini araştırmayı amaçlamıştır. Bu araştırmanın verileri, narsistik kişilik özelliklerinin ölçümleri ve beden memnuniyeti, beden memnuniyetsizliği veya beden saygısı gibi beden algısı göstergeleri dahil olmak üzere anketler veya soru formları aracılığıyla toplanmıştır.

Öte yandan, çalışmamız farklı yaş gruplarında algılanan ebeveyn tutumu, sosyal onay ihtiyacı ve kırılğan narsisizm ölçeğine odaklandı. Çalışma, yaşa göre

ortalamalardaki farklılıkları incelemek için tek yönlü varyans analizini birleştirmiştir. Duygusal sıcaklık (anne ve baba), aşırı koruyuculuk (anne), reddedilme (anne), reddetme (baba), başkalarının yargılarına duyarlılık, olumlu izlenim bırakma ve kırılğan narsisizm gibi çeşitli alt boyutlar analiz edilmiştir.

Bu iki çalışmanın bulgularını karşılaştırarak ilginç içgörüler elde edebiliriz. İlk olarak Kaya'nın çalışması, yetişkinlerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkiyi araştırıyor. Narsistik eğilimleri olan bireylerin bedenlerini nasıl algılayabileceklerine ve potansiyel olarak beden imajı sorunları veya memnuniyetsizliği yaşayabileceklerine dair kanıt sağlar. Bu, kırılğan narsisizm ile yaş grupları arasındaki bağlantıyı araştırın çalışmamızı tamamlıyor. Çalışmamız, farklı yaş grupları arasında kırılğan narsisizm puanlarında anlamlı bir fark bulmaktadır ve 26-35 yaş grubunda 36-45 yaş grubuna göre daha yüksek puanlar gözlenmektedir.

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamız şunları içermektedir. Eş-ebeveynleri, ayrı ebeveynleri ve bekar ebeveynleri olan bireylerde, başka biri tarafından yetiştirilenlere kıyasla daha yüksek düzeyde duygusal sıcaklık (anne ve baba) gözlemlendi. Anne ve babası birlikte ya da ayrı olan bireylerde, başkası tarafından büyütülmüş bireylere göre daha yüksek düzeyde aşırı koruma (anne ve baba) bulunmuştur. Tek ebeveynli olanlar, ortak ebeveynli olanlara göre daha yüksek ret (baba) seviyelerine sahipti. Tek ebeveynli bireyler, ortak ebeveyni veya ayrı ebeveynleri olanlara kıyasla daha yüksek düzeyde sosyal onay ihtiyacı (başkalarının yargılarına duyarlılık ve sosyal geri çekilme) ve olumlu bir izlenim bıraktı. Farklı ebeveyn ilişkisi durumları arasında kırılğan narsisizm açısından anlamlı bir fark yoktu.

Bu bulgular, algılanan ebeveyn tutumlarının aile yapısı ve eğitim durumuna göre nasıl değişebileceğine ışık tutmaktadır. Duygusal sıcaklık, aşırı koruma, reddedilme ve sosyal onay ihtiyacının ebeveyn ilişkileri ve eğitim faktörlerinin dinamiklerinden etkilenebileceğini öne sürüyor.

Ebeveynlik stillerinin, ebeveyn tutumlarının ve aile dinamiklerinin toplu olarak bir çocuğun psikolojik ve duygusal gelişimine nasıl katkıda bulunduğu dair anlayışımızı derinleştirmek için daha fazla araştırma ve keşif yapılması gerekiyor.

Sonuç olarak, ebeveynlik stilleri ve savunmasız narsisizm alanında yapılan araştırmalar, ebeveynlik uygulamalarının çocuğun farklı gelişim yönleri üzerindeki etkisine ışık tutmaktadır. Ebeveynlerin, çocuklarında sağlıklı gelişimi teşvik etmek ve savunmasız narsisizm riskini veya diğer olumsuz sonuçları azaltmak için sıcaklık, katılım ve tutarlı disiplin ile karakterize edilen olumlu ve destekleyici ebeveynlik stillerini benimsemeleri önemlidir.

Ek olarak, çalışmamız ayrıca yaş grupları arasında ebeveynlerden algılanan duygusal sıcaklık farklılıklarını da ortaya koymaktadır. Bulgular, 26-35 yaş grubundaki bireylerin diğer yaş gruplarına göre hem anneden hem de babadan

daha yüksek duygusal sıcaklık algılama eğiliminde olduklarını göstermektedir. Ayrıca, başkalarının yargılarına duyarlılık ve olumlu izlenim bırakmanın sosyal onay ihtiyacı alt boyutları da yaş gruplarına göre anlamlı bir şekilde değişmekte olup, 26-35 yaş grubunda daha yüksek puanlar gözlenmektedir.

Bu sonuçlar toplu olarak narsistik eğilimler, beden algısı, ebeveynlerden gelen duygusal sıcaklık ve sosyal onay ihtiyacı arasında bir ilişki olabileceğini düşündürmektedir. Bulgular, narsistik özellikler, ebeveyn tutumları ve sosyal onay gibi psikolojik faktörlerin, bireylerin tutumlarını, davranışlarını ve kendi bedenlerine ilişkin algılarını anlamada dikkate alınmasının önemine işaret etmektedir.

Bu bulguların belirli yaş gruplarına ilişkin değerli içgörüler sağladığını belirtmek gerekir, ancak bunlar mutlaka nedensellik anlamına gelmez. Bu ilişkilerin altında yatan mekanizmaları ve potansiyel uzun vadeli etkilerini keşfetmek için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu dinamikleri anlamak, olumlu beden imajını, sağlıklı ebeveyn-çocuk ilişkilerini ve uyumlu sosyal davranışları teşvik etmek için stratejiler geliştirmeye katkıda bulunabilir. Gelecekteki çalışmalar, bireylerin sağlıklı bir öz-değer duygusu, olumlu ebeveyn-çocuk dinamikleri ve esnek sosyal işlevsellik geliştirmelerine yardımcı olabilecek müdahaleleri veya destek programlarını araştırmayı amaçlamalıdır.

Savunmacı narsisizm, kişinin öz saygısına yönelik tehditlere karşı, onaylanma ihtiyacı ile karakterize edilen savunmacı bir tepki anlamına gelir. Savunmacı narsisizmin gelişimine katkıda bulunan faktörleri anlamak, etkili müdahaleler oluşturmak için çok önemlidir. Çalışmamız, algılanan ebeveyn tutumları, sosyal onay ihtiyacı ve savunmacı narsisizm arasındaki ilişkileri inceledi.

Katılımcılar, algılanan ebeveyn tutumlarını, sosyal onay ihtiyacını ve savunmacı narsisizmi değerlendiren kişisel bildirim anketlerini tamamladı. Duygusal sıcaklık, aşırı koruma, reddetme, başkalarının yargılarına duyarlılık ve sosyal geri çekilme gibi alt boyutlar dikkate alınmıştır. Bu değişkenler arasındaki korelasyonları istatistiksel analizlerle belirledik.

Çalışmamızın bulguları, ebeveynlik stillerinin etkisini ve sosyal onay ihtiyacını savunmacı narsisizm üzerinde vurgulamaktadır. Duygusal sıcaklık gibi

olumlu ebeveyn nitelikleri, savunmacı narsistik eğilimlerin hafifletilmesine yardımcı olabilir. Bununla birlikte, ebeveynlerden aşırı koruma, yargılara karşı duyarlılığa, sosyal geri çekilmeye, olumlu izlenim endişelerine, bırakma eğilimlerine ve kırılğan narsisizme katkıda bulunabilir. Ebeveynlerin, özellikle de babaların reddetmesi de savunmacı narsisizmde rol oynar.

Sosyal onay ihtiyacı, savunmacı narsisizmi anlamada çok önemli bir faktör olarak ortaya çıktı. Yargılara duyarlılık ve sosyal geri çekilme, sosyal onay ihtiyacıyla olumlu bir şekilde ilişkilendirildi ve bu, dış doğrulamaya güvenildiğini gösteriyor.

Bulgularımız, daha sağlıklı benlik saygısı ve sosyal işleyişi hedefleyen müdahaleler ve destek stratejileri için önemli çıkarımlara sahiptir. Ebeveynlik stilleri kalıplarını ele alarak ve sağlıklı kendini doğrulama mekanizmalarını teşvik ederek, profesyoneller bireylerin doğrulama arayışında daha uyumlu yollar geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Sonuçlarımız, algılanan ebeveyn tutumu boyutları, sosyal onay ihtiyacı ve savunmasız narsisizmin çeşitli yönleri arasında birkaç önemli korelasyon olduğunu göstermektedir. Hem anneden hem de babadan gelen duygusal sıcaklık, başkalarının yargılarına duyarlılık ve sosyal geri çekilme ile olumlu ilişkiler gösterir. Her iki ebeveyn den de aşırı koruma, başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve kırılğan narsisizm ile olumlu bir şekilde ilişkilidir. Anne tarafından reddedilme, kırılğan narsisizm ile önemli bir korelasyon gösterir. Babanın reddi, sosyal geri çekilme, olumlu izlenim ve kırılğan narsisizm ile olumlu bir şekilde ilişkilidir. Sosyal onay ihtiyacı, başkalarının yargılarına duyarlılık, sosyal geri çekilme ve olumlu izlenim alt boyutlarının tümü, anlamlı pozitif korelasyonlar göstermektedir.

Bu bulgular, algılanan ebeveyn tutumlarının ve sosyal onay ihtiyacının, savunmasız narsisizmin gelişmesinde ve tezahüründe önemli roller oynadığını göstermektedir. Bir bireyin narsistik eğilimlere karşı savunmasızlığını şekillendirmede ebeveyn sıcaklığının, aşırı korumacılığın, reddedilmenin ve onay arama davranışlarının önemini vurgularlar. Bu ilişkileri anlamak, savunmasız narsisizme katkıda bulunan potansiyel faktörler hakkında değerli bilgiler

sağlayabilir ve bireylerde daha sağlıklı benlik saygısı ve sosyal işlevsellik geliştirmeyi amaçlamaktadır.

- Lamkin, J. & Clifton, A. (2013) makalesinde, büyüklenmeci ve kırılğan boyutu ile narsisizmin farklı davranış kalıpları ile ilişkisi analiz edildiğinde ortaya çıkan bulgular savunmasız narsisizmin, düşmanlık, nevrotiklik ve içe dönüklük gibi kişilerarası ilişkilerde işlevsel bozukluklarla ilişkili bulunmuş ve bu yönüyle hem bizim çalışmamızın hem de alan yazındaki narsisizmi iki boyutu ile konu alan diğer çalışmaların bulgularıyla benzerlik gösterdiği görülmüştür. (örneğin, Campbell & Miller, 2013), soğuk ve toplum dışı kişilerarası tarz (Miller ve diğerleri, 2012; Pincus ve diğerleri, 2009). Sosyal ağ analizleri kullanılarak yapılan çalışmada beklenildiği gibi (örneğin, Srivastava, Guglielmo ve Beer, 2010; Wood ve diğerleri, 2010), kırılğan veya büyüklenmeci narsisizm konusunda yüksek puanlara sahip bireyler bir takım olumsuz algılara sahiptirler ve hem büyüklenmeci hem de savunmasız narsisizm puanları yüksek olanlar, kişilerarası ilişkilerde daha az nazik, sevimli ve hoş olduğu algısıyla ilişkilidir. Yani genel olarak kişinin sosyal ağ algısı her iki narsisizm boyutunda oldukça benzerdir. ($r: .86$). Bu mevcut bulgular, kişinin kendi özelliklerinin başkalarına ilişkin algılarıyla ilişkili olduğunu bulan son araştırmalarla tutarlıdır. Örneğin Srivastava ve ark. (2010).

Çalışmamız, ebeveynlik tarzlarının ve sosyal onay ihtiyacının savunmacı narsisizm üzerindeki önemli etkisini vurgulamaktadır. Ebeveynlerden gelen duygusal sıcaklık, daha sağlıklı benlik saygısını beslerken, aşırı koruma ve reddetme, savunma eğilimlerine katkıda bulunabilir. Ek olarak, sosyal onay ihtiyacı, savunmacı narsisizmde kritik bir rol oynar.

Bu karmaşıklıkları anlamak, profesyonellerin hedefe yönelik müdahaleler ve destek stratejileri geliştirmelerini sağlar. Ebeveynlik tarzlarını ele alarak ve uyumlu kendini doğrulama mekanizmalarını teşvik ederek, savunmacı narsisizmin bireylerin refahı ve sosyal etkileşimleri üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmak mümkündür.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

KERNBERG, O. (1975). **Sınır Durumlar ve Patolojik Narsisizm**. Çeviren. M Atakay, Birinci Basım, 1999, Metis Yayınları.

DERGİLER

HARPAZ, G., GRİNSHTAİN, Y., &YAFFE, Y. (2021). Parental Self-Efficacy Predicted By Parents' Subjective Well-Being And Their Parenting Styles With Possible Role Of Help-Seeking Orientation From Teachers. **The Journal Of Psychology**, 155(6), 571-587.

MECHANİC, K. L., & BARRY, C. T. (2015). Adolescent Grandiose And Vulnerable Narcissism: Associations With Perceived Parenting Practices. **Journal Of Child And Family Studies**, 24, 1510-1518.

ŞİŞMAN, M. **Üniversite Son Sınıf Öğrencilerinde Mükemmeliyetçilik, Narsistik Rekabet Ve Algılanan Ebeveyn Tutumlarının Sürekli Kaygıyla İlişkisi.**

İNCE, İ. (2020) **Büyüklenmeci ve Kırılğan Narsisizmde Ego Savunma Mekanizmaları ve Psikolojik Rahatsızlıklar İle İlişkisi Konusunda İnceleme.**

BORA, A. ; BELENDİR, Ç ; EKİNCİ E. (2019) **21.Uluslararası Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Kongresinde Sunumu Yapılan Ortak Çalışma.**

AKÇA, S.(2017) Kohut'un Kendilik Nesnesi İhtiyaçları Bakımından Kırılğan Narsisizmin İncelenmesi. Bir vaka çalışması (2017). **Ayna Psikoloji Dergisi.**

- ÖZDEMİR, A. ; ÖZGÜNER, M. ; SAYGILI, M. VE USLU, M.E. (2017) Kırılğan Narsisizmde Kontrol Odağının Girşimcilik Potansiyeline Etkisi ve Kırılğan Narsisizm Düzeyinin Aracılık Rolü. **Lisansüstü İşletme Öğrencileri Sempozyumu-Bursa. 20-22 Nisan 2017.**
- DEMİRCİ, İ, EKŞİ, F. (2017)**Büyüklenmeci Narsisizmin İki Farklı Yüzü olan Narsistik Hayranlıkve Rekabetin Mutlulukla İlişkisi'nin İncelenmesi.**
- KÖYMEN, E. (2019). Büyüklenmeci Narsisizm - Kırılğan Narsisizm İle Bilişsel Duygu Düzenleme Stratejilerinin Ve Kişiler Arası Problemlerin İlişkisinin İncelenmesi.
- KAHRAMAN, A. &SAPANCI, A. & SERBES, F. (2020).**Ergenlikte Sosyal Medya Kullanımı Sırasında Yaşanan Sosyal Anksiyetenin Kırılğan Narsisizm Bağlamında İncelenmesi.**
- TOK, S.S. & ELİBOL, Ş. (2019). **Bağlanma Stilleri, Kendini Saklaman, Yakınlık Korkusu, Duygu Düzenleme, Reddedilme Duyarlılığının ve Kırılğan Narsisizm ile İlişkisi.**
- TUNCEL, E. VE ERDOĞAN, T. (2017). **Kırılğan Narsisizm ve Sosyal Kaygı Bozukluğu; Benzerlikler ve Farklar.**
- ÖZDEMİR, H.E.(2017). **Bağlanma Stilleri - Narsisizm İlişkisi ve Bu İlişkide Reddedilme Duyarlılığının Aracı Rolü'nün İncelenmesi.**
- ERDOĞAN, D. (2016). **Hangi Narsisizm? Büyüklenmeci ve Kırılğan Narsisizmin Karşılaştırılmasına İlişkin Bir Gözden Geçirme Çalışması.**
- EKŞİ, F. (2016). **TheShort Form of theFive-FactorNarcissism Inventory: PsychometricEquivalence of theTurkishVersion. EducationalSciences: TheoryandPractice, 16(4), 1081-1096.**
- ANDREASSEN, C. S., URSİN, H., ERİKSEN, H. R. &PALLESEN, S. (2012). **Therelationship of narcissismwithworkaholism, workengagement, and Professional position. SocialBehaviorandPersonality: an internationaljournal, 40(6), 881-890.**

- ATAY S. (2009). Narsistik kişilik envanteri'nin Türkçe'ye standardizasyonu. **Gazi Üniversitesi İİBF Dergisi**, 11(1): 181-196.
- CİHANGİROĞLU, N., TEKE, A.,UZUN TARLA, Y. VE UĞRAK, U. (2014). Narsistik kişilik özellikleri kurumsal bağlılığı etkiler mi? **C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, 15(2), 173-185.
- SÜMER, N., GÜNDOĞDU AKTÜRK, E. VE HELVACI, E. (2010). Anne-baba tutum ve davranışlarının psikolojik etkileri: Türkiye'de yapılan çalışmalara toplu bakış. **Türk Psikoloji Yazıları**, 13(25), 42-59.
- ŞENGÜL, B. Z., ÜNAL, E., AKÇA, S., CANBOLAT, F., DENİZCİ, M. & BAŞTUĞ, G. (2015). Validity and Reliability Study for the Turkish Adaptation of the Hypersensitive Narcissism Scale (HSNS). **Düşünen Adam**, 28(3), 231
- WATSON, P. J., LITTLE, T. & BİDERMAN, M. D. (1992). Narcissism and parenting styles. **Psychoanalytic Psychology**, 9(2), 231–244.
- WİDİGER T.A. & BORNSTEİN R.F., (2007). Histrionic, Narcissistic, and Dependent Personality Disorders. *Comprehensive handbook of psychopathology* (3) içinde (509-531). **Springer Science & Business Media**.
- WİNK, P. (1991). Two faces of narcissism. **Journal of Personality and Social Psychology**, 61(4), 590-597.
- ZEİGLER-HİLL, V., GREEN, B. A., ARNAU, R. C., SİSEMÖRE, T. B., & MYERS, E. M. (2011). Trouble ahead, trouble behind: Narcissism and early maladaptive schemas. **Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry**, 42(1), 96- 103.

TEZLER

- KAYA, T. (2022). Yetişkin bireylerde narsistik kişilik özellikleri ile beden algısı arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

- ÖZDEMİR, H. E. (2017). Bir Grup Üniversite Öğrencisinde Bağlanma Stilleri İle Narsisizm Arasındaki İlişki: Reddedilme Duyarlılığının Aracı Rolü (Master's Thesis, Işık Üniversitesi).
- TÜRKER, Ö. (2018). Anneye Dair Algılanan Narsisizm ve Depresyonun Narsisistik Kişilik Örgütlenmesinin Gelişimine Etkisi, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bilgi Üniversitesi, İstanbul.
- TÜRKER, Ö. (2018). Anneye Dair Algılanan Narsisizm ve Depresyonun Narsisistik Kişilik Örgütlenmesinin Gelişimine Etkisi, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bilgi Üniversitesi, İstanbul.
- ÜZÜMCÜ, E. (2016). Büyüklenmeci ve kırılğan narsisistik kişilik özellikleri ile ilişkili faktörlerin Şema Terapi modeli çerçevesinde incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

EKLER

Ek 1: Anketler

Ek 2: Etik Kurul Kararı

Kırılgan Narsisizmde Onay Arayıcılık ve Yordayıcısı Olarak Ebeveynlik Stilleri

Aydın Üniversitesi Klinik Psikoloji Programı Yüksek Lisans öğrencisi Zeynep Hatice Ödemiş tarafından Dr. Öğr. Üyesi Beyza Naz Deniz danışmanlığında tasarlanmış olan bu tez çalışmasına gönüllü katılımınızı beklemekteyiz. Gönderilen cevaplar gizli tutulacak ve elde edilen sonuçlar kişi veya kurum adı belirtilmeksizin genel ve ortalama özellikler üzerinden değerlendirmeye alınacaktır.

Anketimiz 4 bölümden oluşmaktadır. Lütfen ölçeklerde size uygun olan seçeneği işaretleyiniz ve hiç bir maddeyi boş bırakmayınız.

İlgi ve desteğiniz için teşekkür ederiz.

* Zorunlu soruyu belirtir

Demografik Form

Çalışmaya katılmayı onaylıyor musunuz? *

Evet

Hayır

Cinsiyet *

Kadın

Erkek

Bu, yanıtlanması zorunlu bir sorudur

Eğitim Durumu (En son bitirdiğiniz okul) *

İlk Öğretim

Lise

Yüksekokul

Üniversite

Yüksek Lisans

Doktora

Ebeveynleriniz sizi büyütürken, *

Birlikteydi

Ayrılmışlardı

Tek ebeveynim vardı (anne)

Tek ebeveynim vardı (baba)

Başka biri tarafından büyütüldüm

Yaş *

Yanıtınız

Medeni Durum *

Evli

Bekar

soiö

Aşağıda yer alan maddeler sizin için çeşitli sosyal durumlardaki tutumlarınıza yöneliktir. Aşağıda yer alan maddeleri dikkatlice okuyup, kendinize en uygun gelen seçeneği işaretleyiniz.

		Tamamen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1	Başkaları tarafından onaylanmadığımda kendimi değersiz hissedirim.	5	4	3	2	1
2	Sosyal ortamlarda hata yapmaktan korkarım.	5	4	3	2	1
3	Bir kişi benimle ilgili olumsuz bir tutuma sahipse, o kişinin tutumunu olumlu hale getirmek için çabalarım.	5	4	3	2	1
4	Başkalarına danışmadan bir işe başlamakta zorlanırım.	5	4	3	2	1
5	Davranışlarımın başkaları tarafından nasıl değerlendirildiğiyle ilgili kaygılanırım.	5	4	3	2	1
6	Başkaları beni olumsuz değerlendirdiğinde incinirim.	5	4	3	2	1
7	Başkaları üzerinde nasıl bir izlenim oluşturduğum benim için önemlidir.	5	4	3	2	1
8	Eleştiri almaktan kaçınırım.	5	4	3	2	1
9	Davranışlarımın, başkaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.	5	4	3	2	1
10	Doğru olmadığına inansam bile, çoğunluğun kabul ettiği görüşlere itiraz etmekten kaçınırım.	5	4	3	2	1
11	Başkalarının davranışlarından çabuk etkilenirim.	5	4	3	2	1
12	Düşüncelerimin, başkaları tarafından onaylanması benim için önemlidir.	5	4	3	2	1
13	Başkaları tarafından sevilmediğim düşüncesini beni rahatsız eder.	5	4	3	2	1
14	Reddedilmeyi utanç verici bulurum.	5	4	3	2	1
15	Olumsuz yönlerimi gizlemeyi tercih ederim.	5	4	3	2	1
16	Olumlu yönlerimi ön plana çıkartmaya çalışırım.	5	4	3	2	1
17	Olumsuz duygularımı onaylanmayacağı korkusuyla saklarım.	5	4	3	2	1
18	Başkalarının onaylamayacağı şeylerden kaçınırım.	5	4	3	2	1
19	Beğenilmek ve takdir edilmek için çaba harcarım.	5	4	3	2	1
20	Eğer bir espriye başkaları gülüyorsa, kişisel olarak komik bulmasam bile ben de gülümserim.	5	4	3	2	1
21	Aldığım kararlarda başkalarının beklentileri etkili olur.	5	4	3	2	1
22	Başkaları tarafından onaylanmayan hareketlerimi düzeltmeye çalışırım.	5	4	3	2	1
23	Başkalarının beni olumsuz bir şekilde değerlendirmemesi için davranışlarıma dikkat ederim.	5	4	3	2	1

24	Onaylanıp onaylamadığımı anlamak için insanların yüz ifadelerine dikkat ederim.	5	4	3	2	1
25	Başkalarının ne diyeceğini düşünerek kendi isteklerimden vazgeçerim.	5	4	3	2	1

Ölçeğin alt boyutları:

1. Başkalarının yargılarına duyarlılık: 3,7,9,12,16,19,22,23,24

2. Sosyal geri çekilme: 10,14,15,17,18,20,21,25

3. Olumlu izlenim bırakma: 1,2,4,5,6,8,11,13

***Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'nden alınan puanların yüksekliği sosyal onay ihtiyacının da yükseldiğini göstermektedir.**

Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği: Sosyal onay ihtiyacını ölçmek amacıyla, Karaşar ve Ögülmüş (2016) tarafından geliştirilen ölçek 5'li likert tipinde olup sosyal onay ihtiyacına ilişkin üç alt boyutu (başkalarının yargılarına duyarlılık, olumlu izlenim bırakma ve sosyal geri çekilme) ölçmektedir. Ölçek 25 maddeden oluşmaktadır. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'nden alınan puanların yüksekliği sosyal onay ihtiyacının da yükseldiğini göstermektedir. Ölçeğe ilişkin maddeler "Tamamen Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum" arasında puanlanmaktadır. Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'ndeki alt boyutlara ilişkin iç tutarlılık katsayıları .80 ve .83 arasında bulunmuştur. Ölçeğin tamamı için bulunan iç tutarlılık katsayısı .90 bulunmuştur. Ölçeğin benzer ölçekler geçerliliğine de bakılmıştır. Bu amaçla "Olumsuz Değerlendirilme Korkusu Ölçeği Kısa Formu" (Leary (1983) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe'ye uyarlama çalışmaları, Çetin, Doğan ve Sapmaz (2010) tarafından yapılmıştır.) kullanılmıştır. İki ölçek arasındaki korelasyonun .79 düzeyinde olduğu bulunmuştur. Ölçeğe ilişkin ön test-son test güvenilirliği ise .90 çıkmıştır. Ölçeği oluşturan üç alt boyutun iç tutarlılık katsayısına bakıldığında, başkalarının yargılarına duyarlılık için .83, sosyal geri çekilme için .80, olumlu izlenim bırakma için .80 bulunmuştur. Ölçeğin genel için iç tutarlılık katsayısı .90'dır. Ölçeğin yapı geçerliği DFA ile incelenmiştir. Ölçeğe ilişkin iki grup üzerinde yapılan DFA sonuçlarının uyum değerlerinin iyi düzeyde olduğu bulunmuştur. (İlk grup için uyum iyiliği değerleri; $\chi^2/sd= 2.11$, RMSEA= .06, NNFI= .94, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .90, IFI= .95 bulunurken; ikinci grup için; $\chi^2/sd= 2.25$, RMSEA= .06, NNFI= .95, CFI= .95, RMR= .06, NFI= .92, IFI= .96 değerleri bulunmuştur).

Ölçeğin ergenler üzerinde de geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Ölçeğin ergenler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışması Karaşar ve Ögülmüş (2020) tarafından yapılmıştır. Araştırmada, Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeğini oluşturan üç alt boyutun iç tutarlılık katsayıları incelendiğinde .78 ile .81 arasında değiştiği bulunmuştur. Analiz sonucunda bulunan uyum iyiliği istatistik değerleri $\chi^2/sd= 1.92$, RMSEA = .06, NNFI = .96, CFI = .97, RMR = .05, NFI = .93 ve IFI = .97'dir.

KAYNAKLAR

Karaşar, B., & Ögülmüş, S. (2016). Need For Social Approval Scale: The Validity and Reliability. *Ege Journal of Education*, 17 (1), 84-104.

Karaşar, B. ve Ögülmüş, S. (2020). Sosyal Onay İhtiyacı Ölçeği'nin ergenler üzerinde geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(2), 871-886. DOI: 10.18039/ajesi.758456

Kırılgan Narsisizm Ölçeği (KNÖ)

Lütfen aşağıdaki soruları, her bir maddenin sizin duygu ve davranışlarınızı ne dereceye kadar tanımladığına karar vererek cevaplandırınız. Altta yazılı derecelendirme ölçeğinden bir rakam seçerek her bir maddenin yanındaki boşluğu doldurunuz.

1 = Hiç tanımlamıyor / Doğru değil / Kesinlikle katılmıyorum

2 = Yansıtmıyor

3 = Ne tanımlıyor ne tanımlamıyor / Kararsızım

4 = Yansıtıyor

5 = Oldukça tanımlıyor /Doğru/ Kesinlikle katılıyorum

- _____ 1. Duygularım, başkalarının alayları veya aşağılayıcı sözleriyle kolayca incinir.
- _____ 2. Bir mekâna girdiğimde sıklıkla kendimin farkında olur ve başkalarının gözlerinin benim üzerimde olduğunu hissedirim.
- _____ 3. Diğer insanların sorunları hakkında endişelenmeksizin kendimde yeterince sorun olduğunu hissedirim.
- _____ 4. Mizaç olarak çoğu insandan farklı olduğumu hissedirim.
- _____ 5. Sıklıkla başkalarının görüşlerini kişisel olarak yorumlarım.
- _____ 6. Kendimi kolayca kendi uğraşlarıma kaptırır ve başkalarının varlığını unuturum.
- _____ 7. Bir gruptaki kişilerin en az biri tarafından takdir edildiğimi bilmezsem, o grupla beraber olmaktan hoşlanmam.
- _____ 8. Diğer insanlar sorunları için zamanımı ve acılarını paylaşmamı isteyerek bana geldiklerinde içten içe kızgın ya da rahatsız olurum.

EMBU-C

Aşağıda çocukluğunuz ile ilgili bazı ifadeler yer almaktadır.

Anketi doldurmadan önce aşağıdaki yönergeyi lütfen dikkatle okuyunuz:

1. Anketi doldururken, anne ve babanızın size karşı olan davranışlarını nasıl algıladığınızı hatırlamaya çalışmanız gerekmektedir. Anne ve babanızın çocukken size karşı davranışlarını tam olarak hatırlamak bazen zor olsa da, her birimizin çocukluğumuzda anne ve babamızın kullandıkları prensiplere ilişkin bazı anılarımız vardır.
2. Her bir soru için anne ve babanızın size karşı davranışlarına uygun seçeneği yuvarlak içine alın. Her soruyu dikkatlice okuyun ve muhtemel cevaplardan hangisinin sizin için uygun cevap olduğuna karar verin. Soruları anne ve babanız için ayrı ayrı cevaplayın.

Örneğin;

Anne ve babam bana iyi davranırlardı.				
	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

1. Anne ve babam, nedenini söylemeden bana kızarlardı yada ters davranırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

2. Anne ve babam beni överlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

3. Anne ve babamın yaptıklarım konusunda daha az endişeli olmasını isterdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

4. Anne ve babam, bana hak ettiğimden daha çok fiziksel ceza verirlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

5. Eve geldiğimde, anne ve babama ne yaptığımın hesabını vermek zorundaydım.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

6. Anne ve babam ergenliğimin uyarıcı, ilginç ve eğitici olması için çalışırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

7. Anne ve babam, beni başkalarının önünde eleştirirlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

8. Anne ve babam, bana birşey olur korkusuyla başka çocukların yapmasına izin verilen şeyleri yapmamı yasaklardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

9. Anne ve babam, her şeyde en iyi olmam için beni teşvik ederlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4

Anne 1 2 3 4

10. Anne ve babam davranışları ile, örneğin üzgün görünerek, onlara kötü davrandığım için kendimi suçlu hissetmeme neden olurlardı.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

11. Anne ve babamın bana birşey olacağına ilişkin endişeleri abartılıydı.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

12. Benim için birşeyler kötü gittiğinde, anne ve babamın beni rahatlatmaya ve yüreklendirmeye çalıştığını hissedirdim.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

13. Bana ailenin 'yüz karası' yada 'günah keçisi' gibi davranılırdı.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

14. Anne ve babam, sözleri ve hareketleriyle beni sevdiklerini gösterirlerdi.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

15. Anne ve babamın, erkek yada kız kardeşimi(lerimi) beni sevdiklerinden daha çok sevdiklerini hissedirdim.

Hayır, hiçbir zaman Evet, arada sırada Evet, sık sık Evet, çoğu zaman

Baba 1 2 3 4
Anne 1 2 3 4

16. Anne ve babam, kendimden utanmama neden olurlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

17. Anne ve babam, pek fazla umursamadan, istediğim yere gitmeme izin verirlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

18. Anne ve babamın, yaptığım herşeye karışıklarını hissederdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

19. Anne ve babamla aramda sıcaklık ve sevecenlik olduğunu hissederdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

20. Anne ve babam, yapabileceklerim ve yapamayacaklarımla ilgili kesin sınırlar koyar ve bunlara titizlikle uyarlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

21. Anne ve babam, küçük kabahatlarım için bile beni cezalandırırlardı.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

22. Anne ve babam, nasıl giyinmem ve görünmem gerektiği konusunda karar vermek isterlerdi.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4

Anne	1	2	3	4
------	---	---	---	---

23. Yaptığım birşeyde başarılı olduğumda, anne ve babamın benimle gurur duyduklarını hissederdim.

	Hayır, hiçbir zaman	Evet, arada sırada	Evet, sık sık	Evet, çoğu zaman
Baba	1	2	3	4
Anne	1	2	3	4

Ek 2: Etik Kurul Kararı

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.03.2023-82730

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı :E-88083623-020-82730
Konu : Etik Onayı Hk.

31.03.2023

Sayın ZEYNEP HATİCE ÖDEMİŞ

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 30.03.2023 tarihli ve 2023/03 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur. Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Mehmet Sencer GİRGİN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSU40H9913 Pin Kodu : 98912

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Kep Adresi : iau.yazisleri@iau.hs03.kep.tr

Bilgi için : Tuğba SÜNNETÇİ

Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

Tel No : 31002

ÖZGEÇMİŞ